

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

Plechtige openingszitting van de Conferentie der Jonge Balie te Brugge
op zaterdag 22 oktober 1966

BESCHOUWINGEN OVER STEDEBOUW EN RUIMTELIJKE ORDENING

Rede uitgesproken door Mr Walter WEYTS

In onze tijd van groeiende overheidstussenkomst in het openbaar leven is er wellicht geen enkel gebied waarin de wetgever orde heeft willen stellen en waar de wetgever zo weinig begrip heeft ontmoet als op het gebied van de Ruimtelijke Ordening en van de Stedebouw.

De reactie van de doorsnee burger ten aanzien van deze materie is tot op heden praktisch volledig negatief geweest, met de daaruit spijtig genoeg voortkomende resultaten die trouwens voor de er rechtstreeks bij betrokken personen soms stellig ontmoedigend moeten werken.

Onze mensen ergeren zich blijkbaar aan deze wetgeving, vooral dan aan de toepassing ervan, temeer daar de toepassing soms tot uiting komt in detailkwesties, waardoor gemakkelijk een totaal verkeerde indruk wordt verwekt in betrekking met dit nochtans zo belangrijke probleem, probleem dat in de loop der volgende jaren zeker nog in betekenis zal toenemen.

De reactie van onze bevolking tegen de toepassing van deze wetgeving is voor een groot deel toch te vinden bij deze mensen zelf omdat ze teveel individualistisch ingesteld zijn. Dit sterk ontwikkelde individualisme vindt men niet alleen terug bij de mensen zelf, maar kan men ook vaststellen in de bijzondere gehechtheid aan de gemeentelijke autonomie. En ook al past het uitgebreide beschikkingsrecht van iedere gemeente afzonderlijk niet meer in onze snel evoluerende maatschappij, toch durft er in feite niemand tornen aan deze gemeentelijke autonomie. Dat het probleem zelf toch door sommige gemeenten wordt gevoeld blijkt wel uit de verschillende vormen van samenwerking welke beginnen te ontstaan. Hierbij zijn de gemeenten van de Brusselse agglomeratie toonaangevend geweest, zonder daarbij ook maar iets van hun eigen beschikkingsrecht te willen opgeven. (1)

Er zijn wellicht geen wetsartikelen te vinden waarin men beter de opvatting van de doorsnee Belg ten aanzien van de wetgeving op de ruimtelijke ordening kan terugvinden dan in de artikelen 537 en 544 van het Burgerlijk Wetboek. Het eerste hiervan zegt dat particuliere personen vrij beschikken over de hun toebehorende goederen, behoudens de door de wetten gestelde beperkingen terwijl het andere artikel zegt dat eigendom het recht is om op de meest volstreckte manier het genot te hebben van een zaak en daarover te beschikken, mits er geen gebruik van gemaakt wordt dat strijdig is met de wetten of verordeningen.

Aan het laatste lid van beide artikelen wordt soms te weinig aandacht geschonken, omdat in de opvatting van velen eigendom en beschikkingsrecht een «ius utendi et abutendi» is. De wetgeving op de ruimtelijke ordening is stellig een beperkende maatregel op het absolute recht doch is als beperkende maatregel niet nieuw vermits ook het Burgerlijk Wetboek reeds aandacht schonk aan het recht van de burens omdat dit immers in een geordende samenleving even noodzakelijk is. Dat dit recht van de burens aanleiding heeft gegeven tot menig geschil weet iedereen die in de praktijk heeft gestaan uit eigen ervaring.

Dat de stedebouwkundige maatregelen zekere beperkingen van het eigendomsrecht met zich kunnen brengen is onvermijdelijk omdat o.m. stedebouwkundige voorschriften de eventuele bestemming kunnen voorzien van verschillende zones van een gemeente voor een bepaald gebruik zoals woongelegenheden, nijverheid, landbouw of enig ander gebruik. (Arrest nr. 9883 van de Raad van State dd. 15 februari 1963.) Toch zijn deze beperkingen van het eigendomsrecht ingegeven door motieven van stedebouwkundige aard, in feite niet zo nieuw vermits gelijkaardige beperkingen reeds kunnen worden teruggevonden in de wetten van 1 fe-

bruari 1844 en 28 mei 1914 op de wegenpolitie, waarbij, aan de gemeentebesturen de macht werd gegeven bepalingen vast te leggen met het oog op de instandhouding, de bruikbaarheid en ook de schoonheid van de openbare wegen. Deze reglementen werden verordeningen op de bouwvrije stroken genoemd omdat ze betrekking hadden op een strook van acht meter breedte te rekenen vanaf de weggrens of rooilijn en de bedoeling aan de wegen een mooier uitzicht te geven speelde hierbij een belangrijke rol. Ongetwijfeld zal het nog wel enkele jaren duren vooraleer de stedenbouwkundige beperkingen welke iedereen zo nieuw en hinderlijk toeschijnen overal zullen aanvaard zijn geworden.

Is het begrip stedenbouw en dit van de ruimtelijke ordening wel zo nieuw als het toeschijnt? Geenszins, want reeds in zeer oude bloeiende beschavingen wordt iets gelijkaardigs teruggevonden.

3000 jaren vóór Christus worden in het dal van de Indus in Babylonië reeds sporen teruggevonden van een bewuste stedenbouwkundige leiding. In Griekenland werd Piraeus als havenstad van Athene ontworpen door Hippodamus. Overal in de Griekse koloniën werden de steden planmatig aangelegd. In de Hellenistische opvatting van die tijd speelde de «agora» een grote rol, de agora die er dienstig was tegelijkertijd als marktplein en als cultureel centrum.

Tijdens het Romeinse Rijk werden versterkte legerplaatsen aangelegd «castrum» genoemd. In vele gevallen zoals o.m. te Keulen vormde dit de kern van een blijvende bewoning. Het hierbij gebruikte schema van stedenaanleg vertoonde een tekening van elkaar rechthoekig kruisende straten welke N-Z en O-W waren georiënteerd.

Onze middeleeuwse steden zijn meestal geleidelijk en bescheiden gegroeid uit een klooster, kasteel, doorwaadbare plaats of kruispunt van wegen met de erbij horende vestiging. Dit gaf uiteraard aanleiding tot een onregelmatige plattegrond, welke aan deze steden een speciale bekoring geeft, omdat ze zoals te Brugge en te Mechelen o.m. het geval is getuigen van een intuïtief gevoel voor schoonheid.

Toch waren er ook toen gevallen van een bewuste leiding en een gemeenschappelijke aktie tegen bestaande toestanden, zoals het water, dat hierbij op de voornaamste plaats dient te worden vermeld, en dient er zekerlijk te worden verwezen naar de halfcirkelvormige grachtengordel van Amsterdam waarmede in 1613 een aanvang werd gemaakt.

Simon Stevin in de helft der XVIe eeuw (1548-1620) ontwierp eveneens een ideaalstad maar zijn ontwerp waarbij de straten elkaar ook rechthoekig kruisten werd niet uitgevoerd.

De echte uitbreiding van de steden begon echter in de tweede helft van de XIXe eeuw ten gevolge van een stijgende bevolkingscurve en de aanleg van de spoorwegen welke de centraliserende tendens bevorderde, doch deze uitbreiding heeft een onbevredigend nieuw stadsbeeld tot gevolg gehad.

Omstreeks 1890 komt vanwege de Weense architect Camillo Sitte een oproep om de kunstzinnige verzorging van het stadsplan in direkt verband te brengen met de op te richten bouwwerken. Zijn oproep vond een brede weerklank. In Engeland lanceerde Ebenezer Howard de «tuinstad»-gedachte welke gedachte nadien niet alleen in Engeland maar ook in West-Europa veel invloed heeft gehad op de manier waarop de steden zich hebben uitgebreid.

In 1901 kwamen in Nederland enkele voorschriften tot stand voor een systematische uitbreiding van de

Nederlandse steden. De voorschriften werden opgenomen in de Woningwet en hierbij werd de beheersing van de uitbreidingsplannen door de gemeentebesturen mogelijk gemaakt; in sommige gevallen werden ze ertoe verplicht. Iedere gemeente moet een eigen plan opmaken.

Pruisen volgt in 1904 met een wet betreffende de perimeters van de agglomeratie. In Engeland regelt de «Town Planning Act» van 1909 de Stedenbouw.

Sinds 1945 worden in Nederland aan de aanstaande architecten een ingenieurs beginselen en praktijk van de Stedenbouw onderwezen.

Sinds het K.B. van 24 juli 1964 heeft men aan de Rijksuniversiteit te Gent de oprichting gekend van het «Hoger Instituut voor Stedenbouw, Ruimtelijke Ordening en Ontwikkeling». Om toegelaten te worden tot examens voor de graad van licentiaat in de stedenbouw, ruimtelijke ordening en ontwikkeling moet men houder zijn van een wettelijke of wetenschappelijk diploma, dat een cyclus van minstens vier jaar universitaire studiën bekrachtigt en dat uitgereikt is door een Belgische universiteit of daarmede gelijkgestelde inrichting voor hoger onderwijs. (2)

Zweden was in 1874 het eerste land om te bepalen dat iedere stad een plan van aanleg moet bezitten. België ziet slechts in 1962 zijn organieke wet op de Stedenbouw en de Ruimtelijke Ordening tot stand komen, dus een kleine eeuw later. Wat is echter voorafgegaan aan deze wet van 29 maart 1962?

De Koninklijke Commissie voor de Monumenten was ingesteld geworden bij K.B. van 7 januari 1835 en bij K.B. van 29 mei 1912 werd, onder de ministers Pouillet en Carton de Wiart, haar bevoegdheid uitgebreid tot de landschappen.

Ook op het gebied der ruimtelijke ordening is Koning Leopold II een buitengewoon vooruitziend man geweest want reeds in 1857, toen nog als senator, zegde hij op een vergadering van de Senaat dat een grote stad licht en ruimte nodig had, en dat aan haar bevolking de voordelen van het platteland moeten worden gegeven zonder deze bevolking nochtans grote verplaatsingen op te leggen. Hij was van mening dat de Engelsen met hun praktische geest op dat ogenblik dit probleem goed hadden opgelost, en dat slechts hun voorbeeld moest gevolgd worden. Hiermede bedoelde de latere Koning Leopold II zeker de harmonieuze onderlinge relatie van squares, places en crescents waaraan Londen zijn aanspraak op hoog stedenbouwkundig peil uitsluitend dankt, en dat tussen 1775 en 1850 tot stand kwam.

Het is aan zijn verbeeldingskracht en behendige vasthoudendheid te danken dat het Terkamerenbos tot een groots park werd herschapen en dat de Louisalaan te Brussel werd aangelegd. Aan hem heeft de Brusselse agglomeratie haar mooie lanen en parken te danken waarbij vermeld kunnen worden de Meiselaan, de lanen van de grote ring rond Brussel, het park van Woluwe met zijn vijvers, de parken van Vorst, Laken en Koekelberg, het Josaphatpark en het Jubelpark. Waar het nodig was kocht de vorst met eigen middelen de nodige gronden zo o.m. voor de verbinding tussen het door hem geëerfde Dudenpark en het Park van Vorst dat hij daarenboven op eigen kosten had laten traceren en beplanten.

De Koning deed de beroemde Duitse stedenbouwkundige J. Stübben het ontwerp opmaken voor de grootse Tervurenlaan welke over haar ganse lengte op een breedte van 125 meter was gepland, doch, hiervoor ontmoette de Koning zo'n hevige tegenstand dat hij daarvoor slechts 75 meter verkreeg behalve voor het vak tussen Vier-Armen en het Kasteel van Tervuren waar de laan over zijn persoonlijke eigendom moest lopen.

Hieruit blijkt trouwens voldoende welke interesse en welk belang deze vooruitziende vorst aan gezond opgevatte ruimtelijke ordening hechtte.

Op dezelfde Duitse stedenbouwkundige deed ook de Stad Brugge beroep voor de plannen van aanleg van het stadsgedeelte dat zich thans bevindt tussen de huidige St.-Jozefskliniek en de Scheepsdalelaan. In dezelfde periode juist voor de eerste wereldoorlog speelde deze Duitse stedenbouwkundige een rol voor de toen opgemaakte plannen van Knokke-Zoute.

De eerste wereldoorlog bracht vele vernielingen met zich op het grondgebied, en naar Engeland uitgeweken Belgen stichtten er een «Belgium Townplanning Committee» en na een conferentie ervan te Londen in februari 1915 komt de besluitwet van 25 augustus 1915 te Le Havre tot stand als rechtstreeks uitvloeisel van deze conferentie. Bij deze besluitwet werd bepaald, dat, aan iedere gedeeltelijke of gehele wederopbouw van een verwoest stadsgedeelte plannen tot herstel, uitbreiding of verbetering moeten voorafgaan.

Van de besluitwet van 25 augustus 1915 kwam er spijtig genoeg in de praktijk niet veel terecht, en dit alhoewel de Staat bij een wet van 8 april 1919 alle kosten daarvoor op zich nam in een zeker aantal gemeenten, terwijl subsidies werden verstrekt aan de andere gemeenten ter bestrijding van de honoraria van de stedenbouwkundige ontwerpers, procédé dat later ook in 1940 en 1946 zou worden toegepast.

Vermeldenswaardig is het in april 1931 gehouden congres «De Dagen van Stedebouw en Woningwezen» ingericht te Brussel door de Belgische Bond van Steden en Gemeenten en de Nationale Maatschappij voor Goedkope Woningen. In zijn openingsrede hield de hertog van Brabant, de latere koning Leopold III, een warm pleidooi voor de zogeheten «zoning» waarbij de niverheid buiten de woonwijken moest worden gehouden, opvatting welke intussen algemeen is aanvaard, en waarin hij ook betoogde dat de aanleg moest worden voorzien van groene ruimten en ontspanningszones.

Een «Bureau voor Urbanisatie» wordt op 11 april 1936 door de Minister van Openbare Werken opgericht met de bedoeling de gemeentelijke werken in een ruimer stedenbouwkundig verband te plaatsen. Als adviseur van die dienst zal de grote architect Henry van de Velde een weldoende invloed kunnen uitoefenen op de esthetische kwaliteit van de openbare gebouwen.

Onmiddellijk daarop bij K.B. van 5 mei 1936 wordt een Commissie van Advies inzake Stedebouw opgericht met als opdracht: de studie van de vraagstukken in verband met de inrichting en uitbreiding der agglomeraties, de verbetering van het wegennet en het ontwerp van maatregelen tot vrijwaring van de schoonheid van het land.

In 1937 wordt een studiecentrum voor de hervorming van de Staat opgericht te Brussel en hierbij wordt in 1938 een subcommissie gevoegd om voorstellen te formuleren voor de stedebouw en het eerste wetsontwerp van het Studiecentrum had als strekking de gemeenteraden verordenende bevoegdheid te verlenen op het gebied van schoonheid, hygiëne en veiligheid, een voorged van de bestendige deputatie over de gemeentelijke verordeningen op dat gebied gepaard gaande met een voorafgaande toelating voor ieder bouwwerk dat nog zou worden opgericht.

De verwoestingen van de oorlogsdagen van mei 1940 hadden tot gevolg dat reeds begin juni 1940 een comité werd samengesteld dat zich zou moeten bezighouden met een wetgeving voor de wederopbouw. Voortbouwende op het wetsvoorstel van vermelde subcommissie wordt het belangrijk besluit van 12 september 1940 op de urbanisatie genomen doch dat be-

sluit op de urbanisatie wordt slechts in december van hetzelfde jaar bekendgemaakt.

Na de oorlog werden wegens een zogezegd uitoefenen van dwang op gemeenten en overdreven centralisatie, de werkzaamheden van het commissariaat van de stedebouw beëindigd. Bij besluitwet van 5 mei 1944 werd het besluit van 12 september 1940 op de urbanisatie dan ook vernietigd maar in november 1944 en augustus 1945 bekrachtigt men toch opnieuw dit besluit.

Ondertussen wordt in mei 1945 het Bestuur van de Stedebouw opgericht en in december 1946 neemt de Regering de vorm over van de besluitwet van 12 september 1940 betreffende de urbanisatie en van een tekst van 7 september 1946 op de stedelijke herverkeveling. Deze voorlopige wetgeving zal worden toegepast tot in 1962 wanneer de wet van 29 maart 1962 op de Stedebouw en de Ruimtelijke Ordening eindelijk tot stand is gekomen, wet welke reeds op 8 april 1959 als wetsontwerp bij de Senaat was ingediend geworden en daar aangenomen op 23 juni 1960. Daar wij voor de wet van 29 maart 1962 geen organieke wet hadden is het dan ook bijna normaal dat ons land inzake ruimtelijke ordeningspolitiek een grote achterstand op de buurstaten heeft. Het tot standkomen van de wet gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 12 april 1962, en van kracht vanaf 22 april 1962, heeft het land eindelijk een wettig instrument gegeven waaraan het reeds jarenlang behoefte had, en waarbij aan bevoegde administratieve en gerechtelijke instanties uitgebreide macht werd gegeven om een ernstige en goed gecoördineerde actie te voeren voor de ruimtelijke ordening van het grondgebied.

In het artikel 1 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de Ruimtelijke Ordening en van de Stedebouw wordt gezegd: «De ruimtelijke ordening van het land, de streken, gewesten en gemeenten wordt vastgesteld in plannen. Die ordening wordt ontworpen zowel uit economisch, sociaal en esthetisch oogpunt met het doel 's lands natuurschaan ongeschonden te bewaren.»

De bedoeling van de wetgever bij het tot stand komen van deze wet is dan ook zeer ruim opgevat geworden.

Deze ruime opvatting dient te worden geprezen want hierbij werd geen enkel aspect dat de ruimtelijke ordening moet beïnvloeden terzijde gelaten. Aan de basis ervan lag zeker de juiste opvatting dat in onze streken van eeuwenoude beschaving het landschap, zoals het zich aan onze ogen ontrolt, een stuk kultuurgeschiedenis is. Het landschap draagt de stempel van het menselijk verweer tegen de natuur en van het menselijk ingrijpen. Dit optreden van de mens is steeds in grote mate bepaald geweest door zijn beschavings-toestand, zijn technische kennis en de maatschappelijke en economische voorwaarden waarin hij leeft.

Naast de bepaling door de wetgever aan het begrip ruimtelijke ordening gegeven, en waarvan zoals gezegd het begrip Stedebouw slechts een onderdeel uitmaakt, zijn er nog andere bepalingen of omschrijvingen terug te vinden. Stedebouw in engere zin is de wetenschap en de kunst betreffende de aanleg, de uitbreiding en ontwikkeling van steden en dorpen. In ruimere zin opgevat heeft het niet alleen betrekking op de totstandkoming en wijziging van grote en kleine bebouwingkernen, maar omvat het alle maatregelen, welke een sociaal en economisch verantwoord, en esthetisch bevredigend gebruik van de bodem waarborgen. «Ruimtelijke ordening van het grondgebied, is het zoeken, in het geografisch kader van het land, naar de ideale verspreiding van de mensen in functie van

de natuurlijke bronnen en van de economische activiteiten.»

Ter verwezenlijking van het gestelde doel wordt zoals bepaald in artikel 2 bindende kracht verleend aan de plannen evenals aan de erbijhorende voorschriften welke derhalve verordende kracht verkrijgen en waarvan alleen op een wettelijk voorziene manier nog zal kunnen worden afgeweken. De wet voorziet gemeentelijke plannen (art. 14 en volgende), gewestplannen (artikel 11 tot 13) en streekplannen (artikel 6 tot 10) terwijl eveneens een Nationale Commissie voor de Ruimtelijke Ordening werd ingesteld (art. 3).

Voor deze Nationale Commissie werden de leden benoemd bij K.B. van 31 maart 1965 voor een duur van 4 jaar nadat een K.B. van 22 maart 1965 de organisatie en de werkwijze van de Nationale Commissie voor de Ruimtelijke Ordening had vastgesteld. Beide K.B. verschenen in het Belgisch Staatsblad van 8 april 1965. Op 11 mei 1965 werd de Commissie officieel geïnstalleerd tijdens een academische zitting. Ze moet minstens zesmaal per jaar vergaderen en moet aan de bevoegde Minister adviezen geven binnen de door hem bepaalde termijn. De Minister zelf oordeelt over de openbaarheid welke moet worden gegeven aan deze adviezen.

Deze Nationale Commissie welke voor de toekomst een belangrijke rol zal hebben te vervullen is zeer oordeelkundig samengesteld uit driemaal negen leden. Negen leden worden aangeduid op voordracht van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, dat zelf een organisme is waarin vertegenwoordigers zetelen van de industrie, de landbouw en de handel naast vertegenwoordigers van de syndikale organisaties. Hiermede heeft de wetgever een vertegenwoordiging van de economische en sociale sector in de schoot van de Nationale Commissie voor de Ruimtelijke Ordening willen waarborgen. Negen andere leden worden aangeduid door de Bestendige Deputaties der provincies welke elk één vertegenwoordigend lid in deze Commissie hebben waardoor alle regionale belangen gelijkmatig zijn vertegenwoordigd. De negen overblijvende leden zijn benoemd door de Minister onder de meest bevoegde personaliteiten op wetgevend en wetenschappelijk plan.

De Nationale Commissie voor de Ruimtelijke Ordening heeft het nodig geoordeeld te kunnen beschikken over de meest volledig mogelijke documentatie ten einde haar belangrijkste taak van raadgever voor de Minister (zie artikel 4 van de wet) te kunnen vervullen, en om de evolutie in de opvattingen op dat terrein te kunnen volgen, om praktische richtlijnen te kunnen geven voor de voorbereiding en uitwerking van de plannen.

Om dat doel te kunnen bereiken werden in informatieve zittingen alle regionale reeds ondernomen studies hernomen. Deze regionale studies ten getale van 15 werden samen met hun uitwerkers bestudeerd. Hierop werd gevraagd aan de daarin bij de vier universiteiten gespecialiseerde instituten uit deze studies een project op te maken dat als het ware een inventaris moet uitmaken van niet-betwiste elementen waarmee rekening moet worden gehouden voor een Ruimtelijke Ordening op nationaal vlak, en om het staatsbestuur toe te laten deze werking juist en rationeel te laten coördineren.

Zeven rapporten werden reeds opgesteld en deze hebben betrekking op 1. De hiërarchie der steden en hun structuur; 2. De industriezones; 3. De bevolking en de tewerkstelling; 4. De huisvesting; 5. De uitrusting van de gemeenschap; 6. De infrastructuur en 7. De landbouw. De bespreking en het advies in verband met deze rapporten zal eerstdaags op de agenda

komen van de Nationale Commissie voor de Ruimtelijke Ordening. Uit de onderwerpen der rapporten alleen blijkt reeds hoe breed de ruimtelijke ordening opgevat wordt in het kader van de wet van 29 maart 1962.

Gedurende de reeds verstreken werkingsperiode der Commissie werd aan de Minister eveneens een juridisch rapport overhandigd dat in een speciale sectie werd voorbereid en uitgewerkt en welk rapport als voorwerp heeft zekere uitvoerings- en toepassingsmoeilijkheden welke zich voordeden bij de wet van 29 maart 1962. De rol van deze commissie is dus veelzijdig en het is haar grote zorg en betrachting niet te vergelijken naar een steriel academisme maar bij te dragen tot een ruimtelijke ordening voor het ganse grondgebied, vertrekkende van een wetenschappelijke basis. Om te kunnen oordelen over de werking van deze Commissie zullen echter nog eerst enkele jaren moeten verstrijken.

In een zo dichtbevolkt klein land als het onze wordt de beschikbare bodemoppervlakte voor allerlei doeleinden steeds maar schaarser. Grondverspillingen mogen wij ons niet langer meer veroorloven door een onrationele of onesthetische aanleg van sommige wooncentra of industrieparken, meestal gevolg van een aanleiding tot een nieuwe onefficiënte organisatie van de samenleving. Vruchtbare landbouwgronden werden reeds aangewend voor huisvesting, nijverheden en fabrieken werden toch nog te midden de woonzones ingeplant, terwijl huizen werden gebouwd zonder enige goede ordening langs de verkeerswegen; mooie kastelen werden gesloopt en hun parken verkaveld voor villabouw.

De laatste tijd nam gelukkig het aantal waarschuwingen en klachten toe van overheidsdiensten en vooral van partikulieren, die zich zorgen maken over de lelijkheid en de ordeloosheid van veel nieuwbouw in ons land. Rustige wegen, kalme landschappen worden ontsierd door haastig neergeworpen lelijke, zogezegd moderne bouwsels in de vorm van weekendhuizen, bungalows of baancafés waarvan de vulgariteit een volgende generatie, die met deze zo wanstaltige woningbouw blijft zitten, wel een laag oordeel inzake goede smaak van haar voorouders geven moet.

Om hierin orde te scheppen moeten de Algemene en Bijzondere Plannen van Aanleg dringend worden opgemaakt. De grootste moeilijkheid vormt mijns inziens de esthetische kant van de zaak omdat de esthetica meer een aanvoelen van schoonheid en harmonie is dan iets dat zich in een strakke bepaling of voorschrift laat vangen. Op alle daartoe bekwame mensen zou dan ook beroep moeten worden gedaan om de nodige aandacht te wijden aan het behoud van een gaaf landschappelijk karakter van de omgeving van de bebouwde kom.

Wat werd tot hertoe hiervoor verwezenlijkt sedert de wet van 1962? Artikel 14 voorziet dat elke gemeente uit eigen beweging, tenzij er haar daarvoor door de Koning een termijn is gesteld, een algemeen plan en bijzondere plannen van aanleg moet uitwerken en aannemen. Wat is er hiervan terecht gekomen? Einde december 1962 bezaten in ons land 208 gemeenten een Algemeen Plan van Aanleg en einde 1965 was dit aantal slechts gestegen tot 220 hetzij slechts 12 meer hetgeen zeker niet veel is. Er zijn in België 2.263 gemeenten. (3)

Op 31 december 1962 waren er 2.079 Bijzonder Plannen van Aanleg en op 31 december 1965 was dit aantal slechts tot 2.348 of 269 B.P.A. meer voor het ganse land. Hieruit kan zeker niet worden geconcludeerd dat onze gemeentebesturen zich voor het probleem hebben geïnteresseerd. Daarenboven zijn er 587 gemeenten met min dan 1000 inwoners welke gehele of gedeelte-

lijke opheffing hebben gevraagd van de verplichting dergelijke plannen aan te leggen.

Na iets meer dan vier jaar werking van de wetgeving welke als het ware volledig steunt op de goede werking van de gemeentebesturen voor de ruimtelijke ordening kan dit moeilijk als hoopgevend worden aanzien.

Tot de 220 gemeenten, op de meer dan 2.000, welke tot hiertoe een Algemeen Plan van Aanleg hebben opgesteld behoren praktisch geen landbouwgemeenten en precies daar moet de grootste zorg aan het landschapschoon worden besteed. Het hoeft dan ook geen verwondering te baren dat de rol die in de beste gevallen aan deze landbouwgemeenten werd toebedeeld deze is van het zorgen voor goede lucht in een oase van rust en stilte. Het zou echter een grote fout zijn de landbouw te willen herleiden tot een schepper van groene zone, dus een soort recreatiegebied. De eerste en fundamentele zorg van de landbouw mag niet worden over het hoofd gezien namelijk het zorgen voor de bevoorrading van de bevolking en men is verplicht dit te durven zien in het perstektief van een snelgroeiende wereldbevolking en een voedseltekort voor vele menselijke wezens, en bij een wereldbevolking die dagelijks met 180.000 zielen toenam in 1965.

Het bodembeleid is dus wel degelijk een probleem aan de orde van de dag en gelukkig blijkt men zich langzaam aan bewust te worden van het feit dat er iets zal moeten worden gedaan. Het basisprobleem, dat helaas teveel wordt uit de weg gegaan, kan opgelost worden mits realisatie van artikel 15 punten 2 en 4 van de bestaande wet, waarbij de algemeen bestemming van de verschillende delen van het grondgebied zou worden aangegeven voor bewoning, nijverheid, landbouw of enig ander gebruik. De plaatsen welke bestemd worden voor het aanleggen van groene ruimten, bosreservaten, sportvelden, begraafplaatsen, openbare gebouwen of monumenten kunnen daarbij worden aangegeven.

Het stemt misschien toch wel even tot nadenken wanneer men weet dat volgens een recente schatting op dit ogenblik de innemingen op het platteland voor de zogeheten tweede woningen van de stadsmensen, voor zomerhuisjes bijv., groter zijn dan de onteigeningen gedaan voor de openbare werken en de sociale economische uitrusting. Tussen 1964 en 1965 gingen 13.304 ha. goede grond verloren hetzij meer dan voor 1.000 leefbare bedrijven of zoveel als tussen de jaren 1950 en 1959!

Artikel 11 van de wet van 29 maart 1962 voorziet dat de Koning, na raadpleging van de betrokken regionale commissie, gewesten kan aanwijzen waarvoor plannen van aanleg moeten worden opgemaakt. Tot hiertoe werden 21 gewesten bij Koninklijk Besluit aangeduid waarvoor een plan van aanleg moet worden opgemaakt. De eerste dergelijke K.B. dateren van 14 augustus 1962, dus kort na de inwerkingtreding van de wet, en hadden betrekking op de Brusselse agglomeratie en de streek van de Semois in Namen en Luxemburg, het laatste was dit voor Charleroi bij K.B. van 11 december 1964 terwijl een gewestplan voor Brugge en de Oostkust werd voorzien bij K.B. van 8 november 1963.

In verband met het ontwerpen van streekplannen voorziet het artikel 9 een openbaar onderzoek. Tot hiertoe werden in dat verband spijtig genoeg nog maar alleen studies gedaan doch geen enkel openbaar onderzoek. Het ware nochtans bijzonder interessant eens te weten welke reactie er van de massa zou komen op een dergelijk onderzoek.

Artikel 19 voorziet de oprichting door de Koning

van Commissies van Advies voor de grote agglomeraties en de gemeenten van meer dan 10.000 inwoners. Tot hiertoe werd er slechts één opgericht en wel voor de Brusselse agglomeratie bij K.B. van 28 maart 1963 (Staatsblad van 5 april 1963 waarin ook het huishoudelijk reglement, vastgesteld bij Ministerieel Besluit van 28 maart 1963, verscheen).

Indien er nog niet meer dergelijke commissies van advies werden opgericht dan komt dit zeker wel omdat er daarvoor een gebrek aan interesse heeft bestaan bij diegenen welke er konden gebruik van maken. Een college van Burgemeester en Schepenen kan bij het onderzoek van een vergunningsaanvraag alle vraagstukken van esthetische aard, en deze zijn ongetwijfeld zeer belangrijk, voorleggen aan de in artikel 19 bedoelde Commissie van Advies. Tot hiertoe heeft geen enkel gemeentebestuur het echter nodig gevonden van dergelijke adviesaanvraag voorzien bij artikel 49 gebruik te maken! Of de meeste gemeentebesturen dan ook werkelijk begaan zijn met de esthetiek bij het afleveren van een vergunning is zeker een vraag welke niet verder meer moet worden beantwoord.

De resultaten van de in ons land gevoerde bouwpolitiek zijn dan ook op zijn minst beschamend te noemen.

In zijn klassiek geworden werk over de Franse kusten «Le Livre des Côtes de France» (4) schrijft Jean Merrien het volgende:

«Weet u dat onze Franse Noordzeekust, die ons slechts een klein brokje toeschijnt zelfs een beetje langer is dan de ganse kuststrook van onze Belgische buren? 73 km. bij ons van Cap-Gris-Nez tot de grens en 66 km. in Belgisch-Vlaanderen.

En van waar komt dan dit buitengewoon verschil tussen het Belgisch en ons Frans deel van de Noordzeekust? Om van hun kust te kunnen genieten hebben de Belgen er gebouwd en nog eens gebouwd, zo erg zelfs dat er van hun kuststrook bijna niets anders meer overblijft dan een straat met een breed voetpad en een huizenrij. In ieder geval van hun oorspronkelijk reeds kleinere duizen blijft niets anders meer over dan enkele kleine stukjes welke op korte termijn ook veroordeeld schijnen om te verdwijnen. Onze Noordzeekust daarentegen is natuurlijk gebleven. Onze kustweg loopt meer landinwaarts en toch is het strand bereikbaar. Onze duinen zijn niet veroordeeld.»

Het zal zeker niet lang meer duren of in andere landen zal men ons land aanwijzen als specifiek voorbeeld van een afschuwelijke en blijkbaar onbeperkt voortschrijdende lintbebouwing. Een land waar de toetreden langs de grote verkeerswegen niets meer te zien kunnen krijgen van het land zelf.

Onze wegen dreigen, zo dit nog niet gebeurd is, hun essentiële functie te zullen verliezen, namelijk deze van het verwerken van verkeer.

Bij het verlenen van bouwtoelatingen hebben onze gemeentebesturen ongetwijfeld veel te weinig voor ogen dat de zorg voor een veilig en gemakkelijk, dus ook snel verkeer, aan hen werd toevertrouwd bij artikel 3 van Titel XI van het wetsdecreet van 16-24 augustus 1790. Niemand zal ontkennen dat bepaalde overheden hun aandeel van verantwoordelijkheid te dragen hebben bij een reeks ongevallen welke zich op grote dichtgebouwde wegen voordoen. Een der mooiste voorbeelden is wel de omleiding welke vóór de tweede wereldoorlog rond Sint-Niklaas werd aangelegd om het verkeer op de rijksweg Gent-Antwerpen buiten de stadskom van Sint-Niklaas te houden. Het heeft geen 20 jaar geduurd of de omleiding is ten gevolge van de lintbebouwing niet meer dan een gewone straat met druk verkeer geworden en de eraan verbonden gevaren. Er is in ons land gebouwd geworden

zonder te denken op de toekomst en op de situatie waarvoor onze nakomelingen zullen komen te staan.

Vele gemeentebesturen hebben gemeend dat ze, wanneer het telaar was, er dan goed aan deden de door bepaalde firma's aangeboden reclameborden te laten plaatsen, — firma's welke daarmede zeer handig de verbodsbepalingen op reclame langs de wegen overschreden, — reclameborden met de aangrijpende tekst «Rijdt voorzichtig voor onze kinderen». Zonder de gegrondheid van dergelijke vraag ook maar in het minst in twijfel te trekken, zou men in alle eerlijkheid toch moeten toegeven dat er in feite op vele plaatsen borden hadden moeten staan «Bouwt voorzichtig voor onze kinderen».

Het nog verder verlenen van bouwtoelatingen, het openen van nieuwe drankgelegenheden langs de grote verkeerswegen is niet langer meer te verantwoorden. Ook de gemeenteverhefing dient te beseffen dat ze het verhogen van dergelijke risico's niet verder mag toelaten. Herbergiers kunnen worden gestraft wanneer ze de risico's voor de weggebruikers hebben helpen vergroten; is het dan niet onrechtvaardig wanneer een overheid voor een gelijkaardige vergroting van risico's vrijuit kan gaan? Aan de Staat zou het behoren bijzonder zware lasten te leggen op iedere nieuwbouw langs een drukke verkeersweg teneinde te bereiken dat de weg van zijn eigenlijke functie het verwerken van verkeer niet zou worden afgebracht.

Prijzenswaardig zijn de gemeentebesturen welke hun plicht begrijpen en zo o.m. vereisen dat bij het bouwen de nodige parkeerruimte zou worden voorzien teneinde de verkeerswegen niet nutteloos met stilstaande voertuigen te overlasten. Dergelijke maatregelen vertonen inderdaad verband met de veiligheid en het gemak van het verkeer en behoren derhalve tot de politiebevoegdheid van de gemeenten (Raad van State, arrest nr. 10.697 van 16 juni 1964; gemeentewet art. 90, 8°). De gemeenten kunnen de lelijke en dure lintbebouwing vermijden door het opstellen van bijzondere plannen van aanleg op basis van artikel 16 der wet waarbij ze gedetailleerd de bestemming van de verschillende gebiedsdelen opgeven. De bepalingen voor de uitrusting van de wegen en dus het werkelijk tot stand komen van bouwgrond kan door hen worden bepaald (art. 16, 5).

Een straat waarlangs men kan wonen, en waarlangs dus bouwgrond gelegen is, heeft een ganse uitrusting nodig zoals waterleiding, riolering, wegverharding, gas, elektriciteit, telefoon, enz. Deze uitrusting is goedkoper in woonkernen en vergemakkelijkt het organiseren van een goed openbaar vervoer hetgeen een overtoellig verkeer kan helpen uitschakelen, derhalve is het bouwen in woonkernen ook om sociale en economische redenen te verkiezen.

De stad is gemaakt voor en door de mens. De ruimtelijke ordening moet er planologisch geschieden. Stedebouw stelt vijf grote problemen welke zijn: 1. sociale en economische problemen; 2. problemen in zake hygiëne; 3. problemen betreffende de esthetiek; 4. verkeersproblemen, het verkeer op zichzelf is slechts een afgeleide behoefte omdat er een voorafgaande verplaatsing van goederen of personen voor nodig is; 5. intellectuele en spirituele problemen.

Stedebouw veronderstelt dan ook een samenwerking van specialisten op al deze terreinen, samenwerking welke moet voorafgaan aan het opstellen van de plannen van aanleg en hierbij moeten we ons toch wel de vraag stellen of al de gemeenten wel in staat zijn om dit volledig te begrijpen. Misschien ligt er ook op dit terrein nog een taak weggelegd voor de arrondissementscommissariaten.

Een merkwaardig gebeuren dat zich de laatste tien jaren voltrekt in ons land is dit van de regionale economie (5) hetgeen er in feite op neerkomt dat men er toe gekomen is de economie in te werken in de ruimte waarin onze gemeenschap geordend moet leven. De economische decentralisatie hangt nauw samen met de sociale aspecten welke de ruimtelijke ordening steeds vertoont evenals het esthetisch aspect dat steeds aanwezig blijft. Op al deze terreinen betracht de ruimtelijke ordening het brengen van een oplossing voor de conflicten die er ontstaan.

Tot het welslagen van een ruimtelijke ordening moet echter een ganse gemeenschap bereid zijn mede te werken. Iedereen op zijn eigen terrein zou zich de vraag moeten stellen hoe hij daaraan kan medewerken in het belang van de ganse gemeenschap, want het is in haar belang dat de wet tot stand kwam. Kan ook de rechtswereid iets doen tot het bereiken van het bij de wet gestelde doel?

Indien de gemeenten soms vaak zwak zijn bij de uitvoering van de wet op de ruimtelijke ordening dan komt dit wellicht grotendeels voor uit politieke overwegingen omdat ze beslissingen moeten nemen voor een dicht bij hen levende kiezer waarmede ze menen te moeten rekening houden. We kunnen dit misschien in zekere mate begrijpen, zonder dergelijke argumenten daarom te aanvaarden, integendeel zelfs moet er gezocht worden naar middelen om deze nadelen te kunnen uitschakelen.

Gelukkig heeft de wetgever in de artikelen 64 tot 69 een reeks dwang- en strafbepalingen voorzien waarvan de gerechtelijke macht de toepassing moet verzekeren. Het is precies een goede toepassing van deze maatregelen welke het aan de administraties mogelijk moet maken de ruimtelijke ordening niet alleen te reglementeren, doch, wat wel het belangrijkste is, deze ordening te doen naleven.

Een correctionele kleine gevangenisstraf van 8 tot 15 dagen is voorzien doch ook de mogelijkheid van belangrijke geldboeten van 26 tot 2.000 frank en deze straffen kunnen worden uitgesproken tegen de eigenaars van de onroerende goederen, de opdrachtgevers, de architecten, aannemers, landmeters-schatters van onroerende goederen en alle andere personen die werken uitvoeren vermeld in artikel 44 of verkavelingen bedoeld bij artikel 56, wanneer deze werken worden uitgevoerd in overtreding van een Bijzonder Plan van Aanleg, in overtreding van de voorschriften op de bouwvergunning (Titel II, artikel 44 en vlg.) of verkavelingsvergunning (Titel III, hetzij art. 56 en vgl.).

Volgens artikel 44 moet er voorafgaande schriftelijke vergunning worden gevraagd aan het college van burgemeester en schepenen voor het bouwen, afbreken, herbouwen of verbouwen (instandhoudings- en onderhoudswerken uitgezonderd), voor het ontbossen, het wijzigen van reliëf van de bodem evenals voor het aanleggen van een opslagruimte vanaf tien gebruikte voertuigen, tien ton schroot, terwijl evenmin hoogstammige bomen mogen worden geveld welke geplant zijn binnen de groene ruimten opgenomen in het bij K.B. goedgekeurd plan van aanleg.

Art. 56 zegt dat men slechts in het bezit van een voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van college van burgemeester en schepenen een perceel dat begrepen is in een verkaveling voor woningbouw mag te koop stellen of verkopen. Voor een verkaveling moet het tracé van de nieuwe straten zelfs reeds eerder door de gemeenteraad goedgekeurd zijn geworden.

De vervolgingen voor overtreding van dergelijke uitvoeringen zonder voorafgaande vergunning zijn ge-

egzaam bekend. Slechts thans wordt in sommige par-
ten een begin gemaakt om te onderzoeken welke
nismen o.m. van afbraak niet werden uitgevoerd
or de betrokkenen om dan vervolgingen in te stellen
or het instandhouden. Veroordelingen voor dit in-
andhouden zijn echter nog niet gekend doch deze
llen de eerstvolgende maanden zeker voorkomen
minstens voor de rechtbanken van Kortrijk en Veurne).

Naast de straf voorzien bij artikel 64 is er nog door
rtikel 65 de mogelijkheid voorzien voor de Rechtbank
m, indien daartoe grond zou bestaan, te bevelen dat
le plaats terug in haar vorige toestand te herstellen.
Bij niet vrijwillige uitvoering door de veroordeelde om
de plaats terug in zijn vorige toestand te herstellen,
kan de burgemeester (wie zou het echter aandurven
daartoe het initiatief te nemen alleen maar om de
ruimtelijke ordening te dienen?) of de gemachtigde
ambtenaar van het Bestuur van Stedebouw en Ruimte-
lijke Ordening daarin voorzien en de hiertoe gemaakte
onkosten blijven verhaalbaar op de veroordeelde.

Het spreekt vanzelf dat de Parketten van onze Recht-
banken niet precies uitgerust zijn om tot afbraken of
aanpassingen van gebouwen over te gaan. Wanneer de
bekomen vonnissen aan de diensten van de Belgische
Staat werden overgemaakt dan rezen daar financiële
problemen omdat deze werken tot het brengen in een
vorige toestand eerst na het opstellen van een lasten-
boek daartoe in aanbesteding moesten worden gegeven.
De terugvordering van deze kosten op de betrokkene
kan immers slechts gebeuren na volledige uitvoering
en invorderbaar verklaring door de Voorzitter van de
Rechtbank (art. 65).

Het ten uitvoer leggen van dergelijke vonnissen langs
de gemeentebesturen om, bleek in werkelijkheid voor
deze mensen pijnlijke kanten te vertonen op politiek
gebied omdat men onvermijdelijk hierbij in botsing
kwam met de belangen van een kiezer. Dat negatieve
houdingen op dat punt bij de burgemeesters moeten
worden afgekeurd spreekt vanzelf want zijn ze ten slotte
in hun gemeente niet normaal het hoofd van de politie?

Hier zou het Ministerie van Binnenlandse Zaken aan
de heren Burgemeesters duidelijke en strenge richt-
lijnen dienen te verschaffen, waardoor de uitvoering
in de praktijk van de vonnissen veel zou kunnen wor-
den vergemakkelijkt.

Heeft de bestraffing plaats gehad betreffende een
verkavelingsvergunning dan kunnen de kopers vernie-
tiging van hun titel verkrijgen op kosten van de over-
treder onverminderd de eventuele vergoeding van de
schade.

Indien men de notarissen moest verplichten om in
de eigendomstitels te vermelden welke de stedebouw-
kundige toestand van de verkochte percelen in feite
is, zouden zeker veel moeilijkheden kunnen worden ver-
meden, in ieder geval bedrog en kwade trouw. De wet
heeft echter wel in artikel 63 voorzien dat de partiku-
lier zelf zich alle inlichtingen in verband met eventuele
stedebouwkundige beperkingen op zijn eigendom dient
te verschaffen.

Gelukkig heeft de wetgever zoals vermeld in artikel 65
de mogelijkheid van afbraak voorzien indien daartoe
grond bestaat. De stellingname van het Hof van
Cassatie op dat gebied laat geen twijfel bestaan over de
interpretatie ervan want in zijn arrest van 7 december
1964 (Pas. 1965, I, 346) zegt dit Hof klaar en duidelijk
dat in geval van uitvoering of instandhouden van
werken in overtreding met de voorschriften van de
wet van 29 maart 1962 houdende de ruimtelijke orde-
ning, het artikel 65 voorschrijft dat naast de bestraf-
fing, de rechtbank bevelen moet dat de plaats in zijn
vorige toestand moet worden hersteld zodra blijkt dat

dit nodig is om de gevolgen van de overtreding te
doen verdwijnen.

Ook het Hof van Beroep te Gent heeft steeds deze
stelling gehuldigd dat terecht het herstel van de plaats
in de vorige toestand wordt bevolen wanneer het be-
wijs van dergelijke overtreding geleverd is en het be-
wijs niet wordt bijgebracht door de overtreder dat in-
tussen de litigieuze werken goedgekeurd werden.
(6e Kamer Hof van Beroep Gent, 27 september 1966,
zaak Samaey-Beirens.)

De afbraak of het herstel in de vorige toestand is in
feite het enige efficiënte middel om de rechtsonderhorige
te dwingen de voorschriften van de wet na te leven.
Moesten de Rechtbanken zich inderdaad slechts beper-
ken tot het uitspreken van een geldboete dan zou deze
boete in werkelijkheid een supplementaire taks worden
op onregelmatig uitgevoerde werken en wie kan er de
minimum geldboete niet gemakkelijk betalen?

Het mag daarenboven een gelukkig feit worden ge-
noemd dat de rechtspraak het begrip «bouwwerken»
zeer breed heeft opgevat. De rechtspraak beschouwt als
bouwwerken: bergplaatsen, hangars, zomerhuisjes, een
houten afsluitbord op palen bedoeld om op te plakken
(R.B. Luik «De Gemeente» 1960 - 266), schuilplaatsen
voor dieren bestaande uit houten panelen (Cass.,
17 maart 1958, Pas. 1958, I, 778), een loskade be-
staande uit een massale opeenstapeling van stenen en
van een muur (Cass. 17 januari 1955, T.v.B. 1956, 318),
een spoorwagen zonder wielen (Cass. 2 oktober 1950,
niet gepubliceerd), een waterbak in betonplaten (Veurne,
27 november 1953, R.W. 1956-57, kol. 1857), een gebouw
zelfs zonder funderingen in de grond maar rustende
op blokken derwijze dat het door zijn eigen gewicht
aan de grond is gehecht, worden door de rechtspraak
als bouwwerken aangezien (Hof van Beroep Brussel,
21 november 1962).

De stellingname van het Hof van Cassatie ten aan-
zien van het bevelen van gebeurlijke afbraak is niet
nieuw, omdat dit Hof reeds eerder statueerde in ver-
band met de bestraffing dat de rechter, in geval van
het oprichten van een konstruktie in overtreding met
de wetgeving op de wegenis of in overtreding van een
gemeentelijk politiereglement op de bouwwerken, de
verplichting heeft de afbraak te bevelen van de onwet-
tig uitgevoerde werken. (Hof van Cassatie, 2e Kamer,
9 maart 1925, Cass. 27 maart 1899, Pas. I, 153). Men mag
niet zeggen dat die herstelling een burgerlijk karakter
heeft, vermits het vooral om een politiebelang te doen is,
zonder dat men van een straf mag spreken. Het is een
bijaak van de gestelde straf, die in wezen deel uitmaakt
van de bestraffing van de overtreding. (Hof van Cassatie
28 juni 1886, Pas. I, 282.).

Er is mij slechts één geval ter kennis waar de Bel-
gische Staat een afbraak in aanbesteding gaf. Deze
had betrekking op afschuwelijke bergplaatsen op een
autokerkhof langsheen de baan Oostende-Torhout.
Wanneer de aangewezen aannemer wilde overgaan tot
afbraak werd er door de eigenaar gedagvaard om te
horen zeggen dat hij vrijwillig overgegaan was tot uit-
voering van het vonnis, gezien hij door het aanbren-
gen van een wiel aan elk der vier hoeken van de kon-
struktie er voertuigen had van gemaakt, waardoor ze
derhalve niet meer onder toepassing van de wet vielen.
De Rechtbank te Brugge heeft ter zake nog geen uit-
spraak gedaan.

Een vraag die soms gesteld wordt is of een benadeelde
derde zich als burgerlijke partij kan aanstellen voor de
correctie-rechtbank om de herstelling van de plaats
in de vorige toestand te vragen. Welnu het is de pre-
ciese bedoeling geweest van de wetgever om de parti-

culiere personen zoveel mogelijk te betrekken in de stedenbouwkundige opbouw van het land en hen bij benadering toe te laten het herstel van de begane overtreding afzonderlijk of samen met het college van burgemeester en schepenen of de gemachtigde ambtenaar van Stedenbouw te eisen. (Parlementaire vraag nr. 19 van 19 april 1963; Kamer Vragen en Antwoorden gewone zitting 1962-1963, nr. 59, blz. 1132). (Aart. 67.)

Het bevel tot afbraak sluit in vele gevallen een waardevermindering in zich van het goed waarop het betrekking heeft en daarom voorzag de wetgever in art. 69, bij het hypotheekkantoor van het gebied waarbinnen het goed gelegen is, een overschrijving der dagvaardingen in dergelijke zaken, omdat ze een hypotheek betekenen voor die goederen, waarvan belanghebbenden moeten ingelicht zijn.

Daar het steeds beter is te voorkomen dan te genezen, werd in art. 68 voorzien dat de schorsing van werken kan worden gevraagd aan de Voorzitter van de Rechtbank, zetelende in Kortgeding. Schorsing van wederrechtelijk uitgevoerde werken is uiteraard dringend en kon derhalve binnen de normale bevoegdheid van de Heer Voorzitter rechtsprekende in Kortgeding vallen gezien artikel 8 van de Wet op de Bevoegdheid. Op dit gebied is er nog zeer weinig rechtspraak, en deze welke mij bekend is en werd gepubliceerd, valt in feite uit in het nadeel van de rechtsonderhorige. Er is immers gestatueerd dat de algemene bevoegdheid van de rechter in Kortgeding hiervoor niet kan worden ingeroepen en dat de vordering krachtens artikel 68 slechts ontvankelijk is, wanneer hetzij reeds burgerlijk hetzij strafrechtelijk een vervolging is ingesteld. (R.W. 1965-66 Kol. 958, Brugge Kortgeding 27 oktober 1965.)

Of deze interpretatie echter de bedoeling van de wetgever eerbiedigt kan moeilijk worden gezegd. In rechte echter zal natuurlijk dienen gewacht te worden tot wanneer het Hof van Cassatie stelling zal hebben genomen, of de redactie van het artikel 68 wordt gewijzigd. De gegeven interpretatie is natuurlijk te omzeilen door het betkenen van een rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter en onmiddellijk daarna een dagvaarding in Kortgeding. Het ligt echter voor de hand dat op die manier de werkelijk zin van het Kortgeding — een beslissing in een zeer dringende aangelegenheid — verloren gaat. De rechtsonderhorige, die in overtreding wordt gevonden, heeft er alle belang bij de werken te zien schorsen totdat de aangelegenheid van zijn vergunning is opgelost omdat hij nadien immers bij bestraffing blootgesteld is aan een omvangrijke afbraak en minstens grotere kosten om alles in zijn vorige toestand te herstellen.

Hieruit blijkt dan ook voldoende welke opbouwende rol er door de rechtswereld kan worden gespeeld bij een verantwoorde ruimtelijke ordening. De wet van 29 maart 1962 houdende de organisatie van de Ruimtelijke Ordening en van de Stedenbouw is een goed instrument, maar wordt soms slecht gebruikt in de praktijk, veelal voortkomende uit een gebrekkige kennis van de wet. Soms staart men zich blind op een detailkwestie en ziet men de werkelijk grote problemen niet. Het principe «de minimis non curat praetor» wordt wel eens vergeten. Het huidige verrichte werk is mede onder druk der omstandigheden eerder kwantitatief dan kwalitatief geweest. Hierbij moet zeker worden gewezen op het feit dat in de meeste diensten personeelsgebrek bestaat om de dossiers te behandelen zoals men zou wensen. Een jonge dienst heeft noodzakelijkerwijze enig gebrek aan ervaring en traditie, en dit stelt men soms ook vast hoewel overal een merkwaardige inspan-

ning wordt gedaan en men omzeggens overal tracht te voorkomen dat de weinige nog beschikbare ruimte in ons land op een onverantwoorde manier worde verbruikt.

De ruimte immers is een zeer schaars voorhanden zijnde materie, welke daarenboven slechts éénmaal kan worden verbruikt. Het zou dan ook bijzonder erg zijn moest de nog beschikbare ruimte worden verknoeid.

Gezien het uitzonderlijk en toenemend belang van de ordening van onze leefruimte en de talrijke instanties en disciplines welke hierbij betrokken zijn, zou een afzonderlijke regeringsinstantie mogen worden opgericht voor ruimtelijke ordening, welke instantie met voldoende vrijheid en in samenwerking met de verschillende ministeries moet kunnen optreden. Ook op gewestelijk plan zou daarmee wellicht meer medezeggenschap in het gebruik van de ruimte kunnen worden bereikt.

De wet van 29 maart 1962 is thans immers volledig uitgebouwd vertrekkende van de bescherming van het individu dat voor zijn aanvragen over drie instanties beschikt. (art. 44, art. 55.) Overal in de wettekst vindt men een grote bezorgdheid terug voor de bescherming van de rechten van de aanvrager en deze heeft alles samen genomen wel meer rechten in deze wet terug te vinden dan de administratieve instanties van wie men duidelijk de verplichtingen terug vindt welke de wet hun oplegt precies met het oog op de bescherming van de rechten van de belanghebbende.

Bij het voeren van een regionaal economisch beleid dient toch meer rekening te worden gehouden met de bredere imperatieven der ruimtelijke ordening, welke uiteindelijk het leefkader der toekomstige generaties zal bepalen.

Dat een gezond en esthetisch gevoerd stedenbouwkundig beleid tot resultaten kan leiden, bewijst de stad Brugge zelf waar reeds lang een stedenbouwkundige commissie heeft bestaan. Het bouwen van nieuwe huizen en het veranderen van bestaande gebouwen, vooral van gevels, was er vroeger, evenals nu, aan een voorafgaandelijke machtiging van het stadsbestuur onderworpen. Het was toen de stadsthesaurie die over de bouwaanvragen te beslissen had. Van dit bestuurslichaam zijn de notulenboeken van 1498 af tot het einde van het ancien regime bewaard. In deze boeken staan de bouwvergunningen van omstreeks 1600 tot circa 1740 regelmatig aangetekend. Deze notulen leveren aldus een getrouw beeld van de gecontroleerde bouwactiviteit gedurende deze periode te Brugge.

De aanvraag tot machtiging om een huis te veranderen of te verbouwen moest vergezeld gaan van een tekening of plan van de uit te voeren werken. Deze tekeningen werden door de stadsthesaurie zorgvuldig nagezien en veelal werd zelfs een onderzoek ter plaatse ingesteld. Bleek het ingediende plan aanvaardbaar, dan werd de toelating tot uitvoering gegeven. In sommige gevallen nochtans werd de toelating afhankelijk gesteld van bepaalde wijzigingen aan het plan.

Tot het begin van de XIXe eeuw hadden nog vele huizen te Brugge een houten gevel, niettegenstaande de politiek van het stadsbestuur er ruim twee eeuwen op gericht was deze van lieverdele te doen verdwijnen. Houten gevels betekenden immers een bestendig brandgevaar. Sinds de XVIIe eeuw had de stadsregering daarom verboden herstellingswerken aan houten gevels uit te voeren en had zij daarenboven een toelage verleend aan personen, die de houten gevel van hun huis door een stenen voorgevel lieten vervangen.

Waar sedert de XIIIe eeuw in de stad Brugge zorg besteed werd aan de esthetische uitbouw van de stad, moest dit ook mogelijk zijn op nationaal vlak op een

ogenblik waarop de middelen om dat doel te bereiken veel talrijker zijn geworden.

Een vermeldenswaardige inspanning ter verfraaiing van ons land werd gedaan met het opstellen en uitwerken van het «Groen Plan» in 1958, plan dat nog steeds bestaat en verder wordt uitgewerkt voor zover daartoe kredieten kunnen worden vrijgegeven.

Koning Boudewijn I schreef op 20 december 1957 hierbij de volgende toelichting :

« Waarde Landgenoten, het uitvoeren van grote werken van openbaar nut en meer in het bijzonder het modernizeren van ons wegnnet, heeft aan ontelbare bomen het leven gekost en menig landschap heeft er zijn schoonheid bij ingeboet.

» Ik heb met leedwezen dit levend sieraad zien verdwijnen en met ongerustheid vastgesteld hoe het rustiek uitzicht van sommige onzer steden en landschappen hoe langer hoe meer in het gedrang werd gebracht.

» Mijn voorgangers hebben steeds een grote bezorgdheid aan de dag gelegd om het aspect onzer steden te verfraaien en te waken over het behoud der natuurlijke rijkdommen die deel uitmaken van ons cultureel patrimonium.

» Ook mij ligt dit nationaal erfgoed nauw aan het hart en ik vrees dat banaliteit en smakeloosheid ons land zouden overrompelen.

» Zonder de economische noodwendigheden te onderschatten die voortspruiten uit een aanhoudend groeiende bevolking en bewust van de eisen die ons door steeds drukker verkeer worden opgelegd, meen ik dat de natuurlijke schoonheid van onze streken evenzeer als de monumenten, doelmatiger dienen beschermd te worden.

» Daarom richt ik tot de openbare machten en tot de partikulieren een dringende oproep tot samenwerking aan dit gemeenschappelijk werk tot verfraaiing van België. »

(1) De Conferentie van Burgemeesters der Brusselse agglomeratie (1.000.000 inwoners te vinden in Brussel-Stad en 18 randgemeenten) werd gesticht reeds op 2 mei 1874 en vergaderde reeds ongeveer 600 maal en de meest verscheidene onderwerpen werden er behandeld; veel van de behandelde vraagstukken gaven aanleiding tot de oprichting van intercommunes.

(2) Het Hoger Instituut voor Stedebouw, Ruimtelijke Ordening en Ontwikkeling verleent de wetenschappelijke graad en het wetenschappelijk diploma van licentiaat in de stedebouw, ruimtelijke ordening en ontwikkeling. Volgende vakken worden hierbij onderwezen :

1. Encyclopedie van de ruimtelijke ordening.
2. Fysisch milieu in verband met de ruimtelijke ordening met praktische oefeningen : a) geologie; b) bodemkunde en fysische aardrijkskunde.
3. Antropo-geografisch milieu in verband met de ruimtelijke ordening, met praktische oefeningen : a) menselijke aardrijkskunde; b) economische aardrijkskunde.
4. Regionale aardrijkskunde met inbegrip van de luchtfoto-interpretatie met praktische oefeningen.
5. Oefeningen over survey en ruimtelijke planning.

6. Economische aspecten van de ruimtelijke ordening met praktische oefeningen over algemene economische aspecten en verkeersekonomie.

7. Sociologische aspecten van de ruimtelijke ordening met praktische oefening voor a) algemene sociologische aspecten en b) arbeidsvoorziening en tewerkstelling met overeenkomstige planning.

8. Juridische aspecten van de ruimtelijke ordening met praktische oefeningen.

9. Psychologische aspecten van de ruimtelijke ordening met praktische oefeningen.

10. Technische aspecten van de ruimtelijke ordening met praktische oefeningen a) geschiedenis van de bouwkunst en van het urbanisme; b) studie van de infrastructuur; c) gemeenschaps-uitrusting, huisvesting en bedrijfsgebouwen.

11. Hygiëne der agglomeraties.

12. Praktische oefeningen over statistiek in verband met de ruimtelijke ordening.

Over deze vakken dient in eenmaal examen te worden afgelegd en er wordt ten minste een studiejaar aan gewijd. Op vraag van de examinandus en met toestemming van de Raad van het Instituut kan echter over die vakken examen worden afgelegd in twee gedeelten en kunnen er ten minste twee studiejaar aan gewijd worden. De examinandi moeten, bij het examen in eenmaal of bij het tweede examengedeelte, een verhandeling indienen over een onderwerp met betrekking tot één van de vakken waarover het examen loopt.

(3) Op 2663 gemeenten zijn er in België 566 met minder dan 500 inwoners, 614 met 500 tot 1000 inwoners, 553 van 1000 tot 2000 inwoners. De gemeenten met minder dan 2000 inwoners maken 65,2 % uit van het totaal aantal der Belgische gemeenten, doch slechts 15,5 % van de totale bevolking woont in deze gemeenten.

(4) Jean Merrien « Le Livre des Côtes de France ». I. Mer du Nord et Manche verschenen te Parijs bij Robert Laffont 1959.

(5) Economisch streekbeleid leidde tot initiatieven van de overheid om o.m. de welvaartverschillen te zien verminderen of verdwijnen. Zo kregen we in een eerste fase het K.B. van 28 november 1939, de wet van 7 augustus 1953, de wet van 31 mei 1955 en de wet van 10 juli 1957. Als een volgende fase moeten we de expansiewetten zien van 17-18 juli 1959 alsook de wet tot bijzondere hulpverlening van 14 juli 1966.

BIBLIOGRAFIE

F. Wastiels : « Administratieve Handleiding voor de Ruimtelijke Ordening en de Stedebouw ». Uitgeverij voor Gemeenteadministratie te Heule.

Prof. Dr. A. Verhulst : « Het Landschap in Vlaanderen » 1965, De Nederlandse Boekhandel, Antwerpen.

Lic. A.R. Roosens : « Ruimtelijke Ordening en Stedebouw » 1963. Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten, Wolstraat 30, Brussel 1.

Mr. Fernand Traen : « Juridische Aspecten en feitelijke toestand inzake landschapszorg », augustus 1962, in Natuur- en Stedenschoon.

Prof. Robert Senelle en Philippe Vanden Borre : « Ruimtelijke Ordening en Stedebouw », november 1965 Administratief Lexicon Die Keure Brugge.

Dr. Ir. F. Bakker Schut « Stedebouw » 1953, Elsevier, Amsterdam-Brussel.

A. Schouteet : « Catalogus van Oude Plannen en Tekeningen van Brugse Huizen en Gebouwen op het Stadsarchief van Brugge ». Overdruk uit het Bulletin van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen.

Mr. Christian Devyt : « De toestand in het Duinengebied, de Polders en de Bossen », september 1962, in Natuur- en Stedenschoon.

Philippe Vanden Borre en Prof. Robert Senelle « Ruimtelijke Ordening en Stedebouw » 1962 Die Keure Brugge met wetten en verordeningen, ministeriële omzendbrieven, adviezen van de Raad van State, Parlementaire vragen en antwoorden, commentaar.

« Het Groen Plan », Ministerie van Openbare Werken en van Wederopbouw 1958.

Ridder Pierre van Outryve d'Ydewalle : « Over Ruimte, Water, Lucht en Stilte ». Redevoering uitgesproken op 1 oktober 1966 ter gelegenheid van de gewone zitting van de Provinciale Raad van West-Vlaanderen.

Ad. Duclos : « Bruges, Histoire et Souvenirs » 1910 K. Van de Vyvere-Petit.

Lode van Craen : « La Commission Nationale de l'Aménagement du Territoire ».

Rede van Mr. G. VANDERVENNET, Stafhouder der Balie van Brugge

Het hoort de Stafhouder de Confrater te danken, die de inspanning deed en zijn tijd overhad tot de nodige voorstudie, om de openingsrede van de Conferentie te houden.

Ik dank U zeer hartelijk, mijn beste Walter en ik doe dit in naam van ons allen. U moet heel wat van Uw tijd geofferd hebben aan de nodige opzoekingen, om ons een inzicht te geven in een materie waarin zoveel rechtsonzekerheid bestaat en waarin, jammer genoeg, soms administratieve willekeur hoogtij viert.

De wetgever, ook met de jongste wetgeving op dit

gebied, is er klaarblijkelijk nog niet in geslaagd algemene ordening te scheppen met het gevolg dat de stedelijke ordening een boeman blijft voor de practici. Eenvoudig omdat we niet voldoende gewapend zijn om recht te kunnen verzekeren aan de de rechtzoekenden op dit gebied.

Ik verkreeg te laat de tekst van Uw rede om er de traditionele kritiek op te kunnen geven. Ik zal zeker niet nalaten, nu ik deze tekst bezit, Uw studie grondig door te nemen.

De plechtige openingszitting van de Conferentie biedt de Stafhouder de gelegenheid even na te denken over het «waar naartoe» met zijn Balie en ik wil niet vermelden dat het vlijmscherpe *aggiornamento* van confrater Chabert op de plechtige openingszitting van het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel, begin van dit jaar, mij sterkte in de idee waarmee ik reeds jaren rondloop, namelijk dat wij onze werkwijze en mede het tuchtreglement van onze Orde moeten aanpassen aan de eisen van onze tijd. Ik bemerkte dat de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen, het nu aangevangen gerechtelijk jaar in het teken stelde van de studie der aanpassing van de advocatuur aan de vereisten van onze moderne samenleving en dit, zowel in het belang van de rechtzoekenden als van de Balie.

De daar gehouden uiteenzetting, einde van verleden maand, door Professor Collin en Blondeel over «Wat de zakenwereld van de Balie verwacht», stemt tot nadenken.

Ik meen dat wij te lang gewacht hebben op datgene wat ons zeker zal en kan helpen, namelijk op een nieuw wetboek van de Burgerlijke Rechtspleging, vooraleer zelf een poging te doen om het moderne leven te ondervangen door specialisatie en associatie. Ik weet maar al te goed dat, in de praktijk, aan een midden-grote Balie, zoals Brugge, specialisatie en associatie niet zo gemakkelijk te verwezenlijken zijn. Mijn Tuchtraad bestudeert thans een formule, aangepast aan de mogelijkheden van ons rechtsgebied, en die wellicht toelaten zal de specialisatie, in concreto, door te voeren. De specialisatie is er broodnodig, willen wij vermijden dat, benevens materies die ons reeds grotelijks ontvallen zijn, er andere komen die ons ook uit de handen zullen genomen worden. Hopelijk zal de specialisatie, in het door mijn Tuchtraad thans uitgebouwd stelsel, er toe leiden, in ons Baliegebied, de rechtzoekende terug te brengen bij zijn advocaat.

Ik ben er verder van overtuigd dat, door aanpassing van ons reglement van inwendige orde, het mogelijk kan worden dat de advocaat, eenmaal geraadpleegd in zijn kabinet, zich bij zijn cliënt begeeft en zich ter plaatse, in de kantoren van de firma, laat dokumenteren over het hem door de directie voorgelegde probleem, door onderhoud met de diensthoofden en door controle van boekhoudkundige gegevens. Voor veel betwistingen is de tijd voorbij dat een cliënte-firma de nodige boekhoudkundige gegevens, tot studie, in het kabinet van haar raadsman kon bezorgen. Ik meen dat het moet gedaan zijn dat de advocatuur noodgedwongen moest armslag toestaan aan de orde van accountants en andere, eenvoudig omdat deze laatsten konden werken in de kantoren van hun cliënten en de advocaat braafjes thuis moest blijven in zijn kabinet.

De Heer Stafhouder van de Balie van Parijs schreef reeds dat wij evolueerden van de pleitende advocaat naar de raadgevende advocaat en indien dit evident is, dan moeten de Balies, konsekvent, het middel geven aan de confrater om zich, in de firma zelf, te dokumenteren en zich aldaar te onderhouden met de directiëraden.

Het moet de confrater voortaan evenzeer mogelijk gemaakt worden zijn cliënt bij te staan en raad te geven, waar deze cliënt zich ook moet begeven en hem te vergezellen in de bankwereld, bij verzekeringsorganismen, in het buitenland en waar de cliënt juist juridische raad nodig heeft, soms en zelfs meestal onmiddellijk, om te weten wat hij onderschrijven mag en welke toezeggingen hij aan zijn gesprekspartner doen kan.

Ik meen ook er niet genoeg de nadruk te kunnen op leggen en dit inzonderlijk voor mijn jongere confraters, dat talenkennis en derhalve grondige talenstudie, een *conditio sine qua non* voor een toekomstig allround advocaat aan het worden is. In de tijd dat ik aan de Balie kwam kenden wij Frans en enkelen onder ons reeds Nederlands. De terecht doorgedreven vervlaamsing in onze rechtswereld, in het bijzonder sedert de tweede wereldoorlog, bracht ons perfect Nederlands sprekende juristen die, mijn inziens, jammer genoeg, soms niet meer perfect tweetalig waren. De patroons die, na de tweede wereldoorlog, de opleiding onzer jongere stagiairs op zich namen, zullen mij niet tegenspreken.

Ik ben er van overtuigd dat nu reeds en in elk geval binnen enkele jaren een advocaat niet enkel perfect tweetalig maar perfect viertalig zal moeten zijn, juist omdat hij zijn cliënt zal moeten te rade staan, stante pede, en in vergaderingen waar de voertaal ook Duits en voornamelijk Engels zal zijn. En een eerste vereiste, uit noodzakelijkheid des gebods, om, bij soortgelijke gesprekken, door de gesprekspartners het standpunt van zijn cliënt te doen innemen zal wel de perfecte kennis zijn van de gevoerde taal, niet enkel van zijn cliënt maar ook van deze van de gesprekspartner.

Men zegt van ons, Vlamingen, dat wij zeer gemakkelijk talen leren. Onze jongeren, nog niet overlast door de slommer van een druk kabinet, kunnen best, in een doorgronde studie van de Engelse en Duitse taal, enorme voorsprong nemen op andere confraters, die zich deze inspanning niet getroosten willen of er de tijd niet meer voor hebben.

Evenzeer de herdenking van de stage alsook de enkele jaren die daarop volgen, voornamelijk op financieel gebied, zijn dringend aan de dagorde gesteld. Het studiekomitee mijner Balie en mede mijn Tuchtraad, zijn er volop mee begaan en eerstdaags zal ook, op dit gebied, ons reglement van inwendige orde worden aangepast.

Wij moeten er ons van bewust zijn dat, indien onze jong-gediplomeerden niet meer aan de Balie durven komen of, er nauwelijks aangekomen, de Balie de rug toekeren, dit in hoofdzaak komt doordat de jongeren, en somtijds de beste onder hen, niet gefortuneerd van huize uit of te fier om, na hun studies, nog op kosten van hun ouders te leven, het de eerste vijf jaar niet kunnen bolwerken. Het algemeen verschijnsel in onze westerse wereld, dat men nu vroeger huwt dan destijds, speelt hier ook zijn rol.

Ik zie persoonlijk niet in waarom, steeds onder voortdurende controle van de Stafhouder als *conditio sine qua non*, een eerste-vijfjaars advocaat niet, half-time, in een aan de Balie geapproprieerde werkkring zoals de bankwereld, het verzekeringswezen of zelfs grote industriële firma's, een bezoldiging zou mogen genieten, voldoende om zichzelf, zelfs met een gezin, toe te laten de beginperiode te doorworstelen. De voorafgaande controle van de Stafhouder over de werkkring waarin hij zijn jongere confrater, half-time, laat werken, moet bekwaam zijn de bedreiging voor de vrijheid en onafhankelijkheid in het uitoefenen van het beroep van advocaat, voor de jonge confrater, te ondervangen. In soortgelijke instellingen overigens gaat het momenteel overal om team-work van kaderpersoneel en zijn gebiedende injuncties van een individueel Patroon veel minder te vrezen.

Nood breekt wet, en ik ben ervan overtuigd dat, willen wij de toekomst van de advocaat, qua aantal advocaten, op peil houden, wij noodgedwongen de

eerste vijf jaar balieleven, voor onze jongeren, op financieel gebied, moeten organiseren.

Deze punten en ook andere hervormingen aan ons reglement van inwendige orde, waarde Confraters van de Balie van Brugge, worden momenteel door Uw Tuchtraad uitgewerkt punt voor punt en met het oog op wat de moderne tijd van de moderne advocaat dringend verlangt.

Vóór het einde van het huidig gerechtelijk jaar zal ons vernieuwd en aangepast reglement van inwendige orde verschijnen.

* * *

Mijnheer de Voorzitter, nog een speciaal woord van dank tot U persoonlijk, alsook tot het gehele bestuur van Uw Conferentie.

Ik heb U verleden jaar gezegd dat ik U wenste te zien doen en worden als Uw voorgangers en ik verwittigde U dat U het hierbij vrij lastig zou hebben. Uw Conferentie inderdaad had, inzonderlijk zowat over de laatste tien jaar, een ononderbroken reeks Voorzitters gekend van een uitzonderlijk gehalte en die dan ook de Conferentie van de Balie van Brugge zo in de hoogte hadden opgetrokken dat zij op nationaal en ook op internationaal plan, samen met enkele andere jonge Balies van het land, toonaangevend was geworden.

U hebt U, tijdens het verleden jaar, ontpopt als een waardig opvolger van Uw onmiddellijke voorgangers en meer nog, U hebt reeds het kader van jongeren gevormd waaruit einde van dit jaar een even dynamisch opvolger voor Uw taak en voor de verdere aanvullingen van Uw bestuur, zal kunnen verkozen worden.

Het ritme van de werking van Uw Conferentie over verleden jaar, op een zo verscheiden mogelijk plan, was

schier adembenemend en zelden gingen veertien dagen voorbij zonder dat alle Confraters van mijn Balie — want in onze Balie zijn allen lid van Uw Conferentie — elkaar vonden op een of andere manifestatie van Uw Conferentie. Dat, bij al deze manifestaties, Uw hoofdbeslommering zijn mocht niet enkel en zelfs niet zozeer de manifestatie zelf, als wel zaal- en hotelakkommodatie voor de zich inschrijvende Confraters op die manifestaties, getuigt hoezeer alle Confraters onze Balie Uw werking op prijs stellen.

Ik feliciteer U en Uw bestuur hiermede zeer hartelijk.

Het weze mij, tot slot, nog toegelaten U en Uw bestuur uitzonderlijk te danken voor de hulp die Uw Conferentie mijzelf en onze Balie verschafte bij het optreden als gastbalie voor het Verbond der Belgische Advokaten ter gelegenheid van het Congres van het Verbond, verleden maand. Indien het Congres, voornamelijk voor wat de feestelijkheden betreft die met een Congres steeds gepaard gaan en moeten gaan, omdat de Confraters, na de plechtige zitting, elkaar in die feestelijkheden terugvinden om kennis te maken en om van gedachten te wisselen, uitgroeiden tot wat zij werden, dan is dit uitsluitelijk Uw werk en dit van Uw Bestuur. De lofbetuigingen die U ten deel vielen waren oververdiend en ik heb eraan gehouden Uw verdiensten en deze van Uw Bestuur hier nogmaals plechtig te onderstrepen.

Ik weet dat voornamelijk de opleiding onze jongeren bij U in goede handen is en ik hoop dat het nieuw ingezet jaar even gevuld en even hoogstaande zal zijn als het jaar dat, jammer genoeg, reeds tot het verleden behoort. Geheel mijn Balie zal er U en Uw Bestuur dankbaar om zijn en blijven.

Deze beide spreekbeurten werden voorafgegaan door de

Rede van Mr. William DE BECKER, Voorzitter van de Conferentie der Jonge Balie

Een windstille, zon-vergoten late zomerdag. Oosten-de bood een feestelijk aanzicht: kleurige vlaggen tegen een blauwe hemel, tikkende paardenhoeven en open landaars met rumoerige toeristen. Boven het rimpelloze dok de drie hoge stammen met kruinen van touwwerk: de Mercator.

En in dat overheerlijke stadsbeeld, op die zachte 17 september, liep U, stralend van geluk. Uw statige gestalte boog zich telkens weer om wensend van geluk te beantwoorden. Innemend en gemeend had U voor ieder een woord. Uw heldere ogen verrieden achter de zware brilleglazen het verlangen dat U had om telkens weer aan ieder Uw plannen mede te delen. Want plannen had U, naar de maat van Uw gestalte: groot! U zou, als nieuwe voorzitter van het verbond der Belgische advocaten, in de lijn van Uw voorganger, Achille De Gryse, vernieuwing brengen. Het verbond en al wie er in stonden moesten zich bewust worden dat er voor ons beroep meer te doen was dan lofzangen uitgalmen of zich koesteren in zelfgenoegzaamheid.

's Anderendaags, tussen de blakende, laag-gehurkte huisjes van Lissewege, wees U naar omhoog en lachte: de Voorzitter van het verbond sloot een pakt met de zon.

Een zelfde warme avond verliet U verheugd om de eerste contactvergadering met Uw bestuur het justitiepaleis te Brussel. Een armzwaai tot afscheid onder het

vaal-gele stadslicht. Wij zouden U nooit meer terugzien.

29 september 1966.

U had een pakt met de zon. Maar bij die eerste mistavond van het najaar vond U te Engelmanshoven de dood op Uw weg. Een moderne dood, wars van alle poëzie: verwrongen staal op een verwrongen weg.

Een zomer smeult tot as.

Meester John Collard, twaalf dagen mocht U Voorzitter zijn van het Verbond der Belgische Advokaten.

De zomer is weg, en 't daglicht heengevaren; het duistert al, de dood heeft de overhand gewonnen over ons, die eens zo luide waren aan 't leven, heden, vrij en onvermand.

Guido Gezelle

De Conferentie van de Jonge Balie te Brugge kan U nooit vergeten.

Mijnheer de Stafhouder,

Uw bekommerning omtrent het verloop van deze plechtige openingszitting; Uw herhaalde blijken van medeleven, tonen aan met welke bezorgdheid voor de Jonge Balie in het bijzonder U het hoogste ambt in onze Orde waarneemt.

Wij waarderen Uw inspanningen bij het aggiornamento van de advocatuur en mocht Uw stem gehoor en gezag vinden in het concilie van de stafhouders.

Hooggeplaatste Heren Magistraten,

De waardering van ons beroep die U door Uw aanwezigheid tot uiting brengt vervult ons met dankbaarheid. Voor de Jonge Advokaten is de achting die U ons toedraagt de beste waarborg dat ons beroep even zinvol is gebleven als voorheen.

Mijnheer de Voorzitter van de Rechtbank,

Er kan beslist niet ontkend worden dat het kind dat U jaren terug als secretaris in zijn eerste stappen hebt helpen leiden, nadien het voorwerp is geworden van een procedure in ontkenning van Uw zijde. Evenmin hebt U bij het toestaan aan onze Conferentie van het voorrecht onze jaarlijkse openingszitting in uw «beste kamer» te laten doorgaan, aan een voorlopige maatregel gedacht. Zeker moet nooit een maatregel van interdictie gevreesd en, zijn er geen bepaalde en zwaarwichtige redenen voorhanden, dan is ook een scheiding met wederzijdse toestemming tussen U en de Conferentie ondenkbaar.

Heren Magistraten,

Dat U ook vandaag weer moet luisteren naar advokaten kan dan wel geen last voor U zijn, gezien U toch aanwezig wilt zijn. De hulde die U onze Conferentie brengt treft de advokatuur en wij zijn daar zeer gevoelig aan.

Mijnheer de Voorzitter van het Verbond der Belgische Advokaten,

Mijnheer de Stafhouder De Gryse,

Wij weten de gehechtheid aan de balie van Brugge, waar U zich als geadopteerde in de familie voelt. Dat U echter hechtere familieverbindingen hebt laten varen om bij ons te zijn, doet ons bijzonder veel genoegen, omdat U weet dat de Conferentie van de Jonge Balie te Brugge U bij uitstek haar Voorzitter van het verbond noemt.

Waarde Confraters,

De Heren Stafhouders en hun afgevaardigden en de Voorzitters van de Conferenties uit den lande weten het hoe bijzonder het door een Stafhouder of Voorzitter op prijs wordt gesteld, wanneer de initiatieven van zijn Conferentie glans en luister worden bijgezet door Uw gewaardeerde aanwezigheid.

Gegroet onze gasten uit Nederland, de steeds getrouwen en ook de Heer Deken Lion van Arnhem, welke voor het eerst de verre verplaatsing heeft ondernomen. Mijnheer de deken, iedere traditie moet toch eens een aanvang nemen.

Je salue ici très chaleureusement la présence d'une charmante et honorable délégation luxembourgeoise. Nous savons par expérience que le barreau et la Conférence du Luxembourg sont experts de rentrées et réceptions; nous n'avons qu'un seul regret: c'est que votre séance de clôture n'est que biennale.

Sehr geehrter Kollege Fachinger,

Heute Morgen noch haben wir Köln verlassen mit Heimweh. Die aussergewöhnliche Kollegen Kampmann und Vigano haben uns wie jedes Jahr eingeladen zum Gesellschaftabend in Gürzenich. Der Kölner Anwaltverein verwöhnt uns, wir haben uns so gut unterhalten dasz wir heute nur bedauern dasz es schon vorbei ist. Ich heisse Ihnen rechtshertzlich willkommen.

* * *

De Correctionele Rechtbank te Brugge heeft enkele

maanden terug voor de derde of vierde keer de Heer V., gekende praktizijn en kwakzalver, er aan herinnerd dat genezen een monopolie is beschermd door geldboeten van 25 tot 100 florijnen en evenredige gevangenisstraffen. Het is aan niemand uit het geacht gezelschap, hoe bedreven hij in deze kunst ook moge zijn, toegelaten om, als ik plots door een razende pijn in die holle kies van mij wordt overvallen, soelaas te brengen door boring of extractie. De wet van 21 april 1965 verbiedt de ondernemenden onder U een reisagentschap uit te baten, zonder daartoe de vereiste machtiging te hebben ontvangen. En zelfs de zeer bevoegde openingsredenaar van vandaag, mag voor mij of voor U geen schets of plan van een buitentje tekenen, of hij komt in botsing met artikel 1 van de wet van 20 februari 1939.

Voor zeventien ambachten, gaande van schrijnwerker-timmerman (1) over kapper, slager, steenhouwer, fotograaf, enzovoort tot kolenhandelaar (2), is, in uitvoering van de wet van 24 december 1958 op de vestiging, het beroep streng gereguleerd.

Niemand zal echter de geneesheer, tandarts, architect of fotograaf verbieden in een verward en uitgesponnen pleidooi vóór een Vrederechtsbank de voorwaarden, waarin hij een huurvernieuwing van zijn handelspand of eigendom aan zijn huurder kan toestaan, uiteen te zetten. Evenmin zal men beletten de kolenhandelaar of steenhouwer zich te verrechtvaardigen waarom, bij toepassing van de wet van 1937, artikelen zus en zo, hij geen kinderbijslag verschuldigd is. De timmerman, loodgieter en aannemer sturen toevallig dezelfde boekhouder, welke toevallig in hun dienst is vóór de Rechtbank van Koophandel om een wanprestatie in de uitvoering van een hunner contracten goed te praten. En vóór de werkrechtensraad komt de secretaris van hun beroepsorganisatie pleiten over een obscuri libelli en een nietigheid wegens dwaling in de arbeidsovereenkomst van een hunner te werk gestelden.

En de advocaat?

Twee artikelen hebben het principe van het monopolie van het pleidooi door de advocaat gehuldigd: artikel 1 van het keizerlijk decreet van 2 juli 1812, wat de hoven van beroep aangaat, en artikel 12 van het Koninklijk Besluit van 5 augustus 1836 wat de rechtbanken van het koninkrijk betreft.

Beperkingen aan dit monopolie waren er onmiddellijk. De advokaten, welke niet ingeschreven waren op het tableau bij een Hof van Beroep bleven territoriaal gekluisterd aan hun regionale rechtbank. Aanvanke-lijk dienden zij zelfs om de toestemming van de minister van justitie te verzoeken, wilden zij buiten de provincie of buiten het gebied van het beroepshof pleiten (Duchaine et Picard, Manuel Pratique de la profession d'avocat, p. 233., nr. 4) (3). In 1900 nog nam de Raad van de Orde te Brussel een beslissing waaruit bleek dat het wel vruchteloos zou zijn dat de advokaten van de «kleine balies» rumoerden en ageerden om overal te kunnen pleiten: de Regering, zo zegt de beslissing, zou daar nooit gehoor aan geven (4).

De Regering heeft wel gehoor verleend en aan nog veel meer.

Hoe lang is het geleden dat de balie het recht was ontzegd om in verzoening op te treden vóór de Werkrechtensraden? Vijf jaar terug mocht men nog bij gewone volmachtdrager verschijnen vóór de Politie-rechtsbank (5).

Hoe is thans, aan de vooravond van de gerechtelijke hervorming, de toestand?

Laten wij de tussenkomst van de pleitbezorgers

welke een uitzonderingsregime genoten op het monopolie van de advocaten onbesproken, gezien deze bediening blijkbaar gedoemd is te verdwijnen. Wij kunnen ook de privilegiën die aan de magistraten en griffiers zijn toegekend verwaarlozen, om ons te houden aan de praktische en dagelijkse verschijning van het proces.

Thans is ons monopolie gevestigd in de Hoven van Beroep, de Rechtbanken van Eerste Aanleg, ook correctioneel zetelend, en vóór de Jeugdrechtbank sinds de wet van 8 april 1965 (art. 55), waar zelfs de verplichte bijstand door een aangeduide advocaat wordt voorzien.

Behalve het historisch privilege ⁽⁶⁾, waardoor ieder een in zijn eigen zaak zelf mag pleiten bekommeren ons drie aantastingen aan het monopolie van het pleidooi:

Vóór de Rechtbank van Koophandel kan men verschijnen bij volmachtdrager door de rechtbank bijzonder aangenomen in iedere zaak ⁽⁷⁾.

Vóór de Vrederechter kan men verschijnen bij volmachtdrager mits opnieuw deze in het bijzonder voor iedere zaak aanvaard wordt. ⁽⁸⁾.

Vóór de Werkrechtersraad mag men verschijnen door afgevaardigde van een beroepsorganisatie, drager van een bijzondere volmacht en mag men zich laten bijstaan, mits toestemming van de Raad, door eender welke persoon drager van een bijzondere volmacht ⁽⁹⁾.

De beroepsorganisaties zenden hun afgevaardigde. De Ministeries kun bedienden. De Naamloze Vennootschappen hun boekhouder en weldra de verzekeringsmaatschappijen hun bedienden en inspecteurs. Ik spreek niet eens van de zaakwaarnemers!

Het monopolie van het vertegenwoordigen en pleiten is er niet in de eerste plaats ten voordele van de advocaat, maar omwille van de goede en gezonde rechtsbedeling ⁽¹⁰⁾. Wanneer een rechtsonderhorige zijn belangen aan een beroepsmens wil toevertrouwen dan is het geboden dat hij zich richt tot de normale helper van de Justitie: de advocaat. Hij alleen biedt de waarborgen van bevoegdheid ter zake en fair play in het volgen van de regels ⁽¹¹⁾. Hij brengt tegenover de goede rechtsbedeling de hem eigen eerbied en ontzag tegenover het rechtsgebeuren ⁽¹²⁾.

Maar boven alles staat daar zijn onafhankelijkheid, die hem in de letterlijke zin een dominus litis maakt: een heerser in zijn proces die hem door niets of niemand kan laten gebieden of beïnvloeden.

Het gebouw van de gerechtelijke hervorming is voor het grootste deel af: het Ontwerp van Wet inhoudende het gerechtelijk wetboek ligt voor ons. Kunnen wij tevreden zijn over het nieuwe gebouw? Geenszins! O ja, wij worden wel beschermd, wij krijgen bepaalde waarborgen en wij krijgen zelfs de tuchtraden van beroep en de nationale orde van advocaten. Maar wij ontkomen niet aan de indruk dat wij opnieuw een bescherming zoeken onder onszelf tegen onszelf. Onze onafhankelijkheid en ons aanzien zullen wij maar bewaren als wij de strenge tucht en de dwingende regelen ons opgelegd zullen aannemen en eerbiedigen. Niets is minder te ontkennen. Maar kon er werkelijk geen artikel af om de bescherming naar buiten uit? Moeten wij lijdzaam toezien hoe wij in deze moderne industriële en economische revolutie ten koste van een verouderd stelsel steeds meer en meer verdrongen worden om weldra helemaal uit te sterven als beroep en corporatie van advocaat? Ik sta sceptisch tegenover de bewering dat onze kunde, onze kennis van het recht en onze vervolmaking op alle gebied een voldoende waarborg zijn om ons te handhaven.

De tijgers in de jungle van de zakenwereld en de piraten op de zeeën van de wereldhandel dringen ons terug.

Ik kreeg een hoop wanneer ik artikel 439 van het Ontwerp van Gerechtelijk Wetboek las: *Advocaten ingeschreven op het tableau van de orde of op de lijst van de stagiairs mogen pleiten voor alle gerechten van het Rijk.*

Ik kreeg een nieuwe hoop wanneer ik artikel 440 van het Ontwerp van Gerechtelijk Wetboek las: *«Vóór alle gerechten, behoudens de uitzonderingen bij de wet bepaald, hebben alleen de advocaten het recht te pleiten. In de zaken waarmede hij verklaart belast te zijn, verschijnt de advocaat als gevolmachtigde van de partij zonder dat hij van enige volmacht moet doen blijken, behalve indien de wet een bijzondere lastgeving vereist.»*

Alleen advocaten hebben het recht te pleiten, zo staat er...

Maar hoe is de ontgoocheling als ik artikel 728 las:

«Op het ogenblik van de rechtsingang en later dienen de partijen in persoon of bij advocaat te verschijnen. Vóór de Vrederechter en de rechtbank van koophandel kunnen de partijen zich doen vertegenwoordigen door een bloedverwant of door een gemachtigde die speciaal door de rechter is toegelaten.»

»Voor de sociale rechtbank is het bovendien mogelijk zich te doen vertegenwoordigen door de afgevaardigde van een beroepsorganisatie, die bijzondere volmacht heeft en door de rechter toegelaten is.»

Ik laat terzijde het Vredegerecht en de Rechtbank van Koophandel waar de huidige minder gelukkige toestand behouden wordt om alleen de sociale rechtbank te volgen.

Iedereen, bloed- of aanverwant, maar ook een vreemde volmachtdrager kan aldaar, mits volmacht en aanvaarding, benevens de afgevaardigde van de beroepsorganisatie optreden.

Als wij dan weten dat benevens de traditionele bevoegdheid van de werkrechtersraden ⁽¹³⁾ de Arbeidsrechtbank, nu een bijzondere kamer in de Arrondissementsrechtbank geworden of zelfstandig als in het Senaatsontwerp, naast de Eerste Aanleg en de Koophandel, dat die Sociale Rechtbank ook bevoegd zal zijn voor alle betwistingen spruitende uit arbeidsongevallen en beroepsziekten ⁽¹⁴⁾, voor alle geschillen betreffende de verplichtingen van de werkgevers en de rechten van de werknemers inzake sociale zekerheid ⁽¹⁵⁾, voor alle aangelegenheden in verband met de kinderbijlagen en ouderdomspensioenen voor zelfstandigen (art. 581) en de geschillen ontstaan uit de werking van de ondernemingsraden en de comités voor veiligheid enz. (art. 583); dan zien wij welk terrein er werkelijk open gesteld wordt voor de jacht op zaken.

En de afgevaardigden van beroepsorganisaties, de bedienden van allerlei sociale kassen zullen de eersten zijn? Krachtens welk beginsel? Krachtens welk verworven recht? En vooral krachtens welke bevoegdheid of kundigheid?

Als dan voor een sociale rechtbank een afgevaardigde van een beroepsorganisatie een zaak verkeerd inleidt of verknoeit, dan is beroep mogelijk. Maar vóór het Hof van Beroep kunnen alleen advocaten optreden, want in de artikelen 1057 en 1062, deze stof aanbelangend, is enkel sprake van advocaten.

Zullen wij dan in tweede instantie moeten tussenkomen en de kastanjes uit het vuur halen omwille van de juridische onkunde van een beroepsorganisatie en haar afgevaardigde?

Mijne Heren, tegen deze pressiegroepen is het verkeerd zich vooraf gewonnen te geven. De magistratuur, welke ook bekommerd is met de regelmatige en gezonde rechtsbedeling staat aan onze zijde; zij beschikt over wettelijke middelen om de rechtsonderhorige te beschermen tegen de onkunde en de voortvarendheid van zijn eigen raadgevers door deze te weren. Wij zelf dienen ons te verdiepen in dit probleem, de moedige mandatarissen in het parlement, ons beroep gunstig gezind, kunnen goed werk verrichten.

Laten wij, advocaten, in de eerste plaats bewust worden.

De wereld heeft in de laatste eeuw een weg afgelegd, welke haar evolutie vanaf de verre nevels der tijden ver in de schaduw stelt. Draadloze telefonie, elektriciteit, televisie, verbrandingsmotor, automatisatie, luchtvaart, ruimtevaart en weldra de interplanetaire communicatie. Twaalf kilometer per uur was de snelheid waarmee de postkoets uit Balzacs romans zich voortbewoog, dertig jaar terug bracht het schroefvliegtuig deze uursnelheid op driehonderd kilometer, een straaljager nu doet drieduizend en is voorbijgestreefd door een kosmisch tuig dat veertigduizend kilometer per uur achter zich laat. De mens mag niet meer in uren rekenen, want de seconden zijn de eenheid geworden, de kilometers zijn belachelijk, want de lichtjaren komen in het bereik. Heeft het dan nog zin te spreken over de blijvende vestiging van de mens die in dat alles wel zeer weinig gebonden is aan tijd en plaats. Heeft de mens nog ruimtelijk te ordenen en zich ergens op deze zoevende wereld een nederzetting te stichten en er zijn hofken te beplanten, zoals Candide nog kon doen? Is er nog plaats op deze wereld om, zonder binnen twintig of dertig jaar ouderwets en voorbijgestreefd te zijn, iets modern te verwezenlijken? lijken?

Deze en andere vragen zal Verne gesteld hebben, deze vragen zullen bij een visionair als Wells opgezien zijn. De behoefte van de mens om toch een derde van zijn leven op de eigen uitgekozen vaste plaats door

te brengen kan niet uitgeroeid. Of het nu een hypermoderne woonst is, een fantastisch complex of een utopisch bouwwerk, het zal nooit zo zijn dat het onmenselijk en onverwezenlijkbaar wordt. Wie kent de grenzen?

Weggegooid zal het nooit zijn het geld dat men er aan besteedt als men weet dat Brazilia, gebouwd op een woestijnplateau, de prijs van twee vliegdekschepen heeft gekost en dat een stad van 50.000 inwoners kan gebouwd voor de prijs van een atoomduikboot.

Boeiend probleem dat Meester Walter Weyts koos voor de openingsrede. Wij weten, Meester Weyts, dat benevens Uw praktijk als advocaat een van Uw vele liefhebberijen het eenvoudig rond U kijken is naar wat de natuur en de stad U bieden. Ongekende plekjes en plaatsjes weet U te ontdekken en geen museum of U dwaalde er in rond. Het groen van de weide en het grauw van een grootstad hebben voor U een gelijke bekoring. Ik denk aan wat Vestdijk schreef:

De Steden bijten in den horizon
En tussen onberispelijke kaken
Vermalen zij het heuvelig gazon
Dat stijgt naar Schaerbeek en dat daalt naar Laeken.

Meester Weyts, U hebt het woord.

- (1) K.B., 2 december 1960.
- (2) K.B., 22 april 1966.
- (3) Duchaine et Picard, Manuel Pratique de la Profession d'Avocat, p. 223 nr. 4.
- (4) De Cressonières, Décisions de Conseil de l'Ordre des Avocats, nr. 224.
- (5) Art. 152 vroeger Wetboek Strafvord.
- (6) Keizerlijk Decreet van 16-24 augustus 1790, art. 14.
- (7) Wet van 18 juni 1869, art. 61, 177, 184 : art. 421 Wetb. Burg. Rechtspl.
- (8) Art. 9, Wetb. van Burg. Rechtspleg.
- (9) Art. 62, Wet 9 juli 1926.
- (10) Les Pandectes Belges, Usages Corporatifs des Avocats, nr. 1242.
- (11) J.T., 1938, 331.
- (12) Vreder. Verviers, 2 dec. 1947, J.T., 1948-78).
- (13) Art. 578 en 579 van het Ontwerp.
- (14) Art. 579 van het ontwerp.
- (15) Art. 580 van het ontwerp.
- (16) Simon Vestdijk, Grote Stad.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer — 10 juni 1966

Voorzitter : M. Bayot
Raadsheer-verslaggever : M. Neven
Advocaat-generaal : M. Mahaux
Advocaten : Mrs. Bayart en Struye.

Arbeidsovereenkomst (bedienden) — Opzegging — Per aangetekende brief. — Datum van uitwerking. — Vroegere kennisneming doet niet ter zake.

Door in art. 14 van de wetten betreffende het bediendencontract te bepalen dat de betekening van de opzegging kan geschieden bij ter post aangetekende brief, die uitwerking heeft op de derde werkdag na de datum van de verzending, heeft de wetgever, verre van een vermoeden van ontvangst of van kennisneming in te stellen, de uitwerking van de bij ter post aangetekende brief onafhankelijk gemaakt van de datum van de ontvangst en van de datum waarop de geadresseerde kennis ervan genomen heeft.

De Zutter t/ De Jonghe.

Gelet op het bestreden vonnis op 15 oktober 1963, in laatste aanleg gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Aalst;

Gelet op het middel, afgeleid uit de schending van artikel 14 van de bij koninklijk besluit van 20 juli 1955 gecoördineerde wetten betreffende het bediendencontract,

doordat het bestreden vonnis, na geconstateerd te hebben dat eiser in dienst was getreden van verweerder als ingenieur voor onbepaalde tijd en dat hij ontslagen werd bij aangetekend schrijven van 29 september 1961, de vordering van eiser, strekkende tot uitbetaling van zijn wedde van de maand januari 1962, ongegrond verklaart om de reden dat eiser bekend had dat het aangetekend schrijven hem op 30 september 1961 besteld werd, dat de wetgever de betekening bij aangetekend schrijven heeft willen mogelijk maken en het vermoeden heeft gesteld dat de aangetekende brief op de derde werkdag na de datum van verzending als besteld dient aangezien te worden, dat niets echter belet dat de tijdige bestelling zou bewezen worden door de bekentenis van de geadresseerde, en

dat zulks vooral waar is wanneer deze tijdige bestelling in een brief wordt bekend, in welk geval de bekenenis van ontvangst op dezelfde wijze geschiedt als door naamtekening van het duplicaat,

terwijl voormeld artikel 14 van de gecoördineerde wetten betreffende het bediendencontract onvoorwaardelijk bepaalt dat de betekening van de opzegging bij ter post aangetekende brief slechts uitwerking heeft op de derde werkdag na de datum van verzending, ongeacht of gezegde brief al of niet vroeger dan de derde werkdag na de verzending aan de geadresseerde wordt besteld en ongeacht of de geadresseerde deze vroegere bestelling al of niet in een schrijven bekend:

Over de grond van niet-ontvankelijkheid door verweerder hieruit afgeleid dat eiser de schending niet inroep van artikel 15 van de gecoördineerde wetten betreffende het bediendencontract, hetwelk de opzeggingstermijn bepaalt:

Overwegende dat het middel de beslissing critiseert, niet ten opzichte van de opzeggingstermijn, doch betreffende de uitwerking van de betekening van de opzegging bij ter post aangetekende brief, met betrekking tot de regel volgens welke de opzeggingstermijn ingaat na afloop van de kalendermaand gedurende welke de opzegging is betekend;

Overwegende dat die regel wordt gesteld bij artikel 14, hetwelk insgelijks de uitwerking van de betekening bij ter post aangetekende brief bepaalt; dat artikel 15 dus aan het middel vreemd is;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid niet kan aangenomen worden;

Over het middel:

Overwegende dat artikel 14 van de gecoördineerde wetten betreffende het bediendencontract, na de regel gesteld te hebben dat de opzegging op straffe van nietigheid wordt betekend door de overhandiging aan de andere partij van een geschrift waarop het begin en de duur van de opzeggingstermijn vermeld zijn, drie mogelijke vormen van die schriftelijke betekening bepaalt: 1) bij overhandiging met bewijs van ontvangst op het duplicaat van het geschrift; 2) bij ter post aangetekende brief; 3) bij exploit van gerechtsdeurwaarder;

Overwegende dat voormeld artikel, met betrekking tot de tweede vorm, bepaalt dat de betekening van de opzegging ook kan geschieden bij ter post aangetekende brief, welke uitwerking heeft op de derde werkdag na de datum van de verzending;

Overwegende dat de wetgever, aldus, verre van een vermoeden van ontvangst of van kennisneming van het geschrift in te stellen, de uitwerking van de bij ter post aangetekende brief onafhankelijk heeft gemaakt van de datum van de ontvangst en van de datum waarop de geadresseerde kennis ervan genomen heeft;

Overwegende derhalve, dat het vonnis, na vastgesteld te hebben dat de opzegging betekend werd bij een op 29 september 1961 ter post aangetekende brief, niet wettelijk vermocht aan die betekening uitwerking te geven vanaf 1 oktober 1961 onder het voorwendsel dat eiser reeds op 30 september 1961 kennis van die betekening had;

Dat het middel gegrond is;

Om die redenen,

Vernietigt het bestreden vonnis;

Beveelt dat melding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder in de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van koophandel te Sint-Niklaas-Waas.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 20 juni 1966.

Voorzitter: M. van Beirs.

Raadsheer-verslaggever: M. Louveaux.

Advokaat-generaal: M. Charles.

Advokaat: Mr. W. Martens (Balie te Gent).

Militie. — Draagwijde van art. 20, par. 4 van de gecoördineerde dienstplichtwetten. — Geen beletsel voor de indiening van een nieuwe aanvraag om uitstel en om vrijlating op morele grond na het verstrijken van de termijn wegens uitzonderlijke redenen tot opheffing van het verval (art. 20, par. 3).

Art. 20, par. 4, van de gecoördineerde dienstplichtwetten (dat de dienstplichtige toelaat in elke stand van de zaak voor de militierechtscolleges het voorwerp van zijn aanvraag te wijzigen of een reden door een andere te vervangen) heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat hij beroofd wordt van het voordeel van art. 20, par. 3 van dezelfde wetten.

Uit de bepaling van die wetten vloeit niet noodzakelijk voort dat het enkel feit dat te gepasten tijde een regelmatige aanvraag ingediend werd niet meer toelaat uitzonderlijke redenen aan te voeren om, na het verstrijken van de strikt bepaalde termijn en bij toepassing van die laatste bepaling, een aanvraag om uitstel in te dienen op grond van een andere reden dan deze die in de eerste aanvraag ingeroepen was.

V. H. t/ Minister van Binnenlandse Zaken.

Het Hof,

Gehoord het verslag van Raadsheer Louveaux en op de conclusie van de Heer Charles, Advocaat-generaal;
Gelet op de bestreden beslissing op 29 maart 1966 door de Hoge Militieraad gewezen;

Over het tweede en het derde middel samengevoegd, het tweede, afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 20 van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962 en van artikel 16 van het koninklijk besluit van zelfde datum tot regeling van de toepassing van voornoemde wetten, doordat de Hoge Militieraad heeft beslist dat de aanvraag om uitstel dd. 13 december 1965, ingediend op grond van artikel 10, paragraaf 3 bij toepassing van artikel 20, paragraaf 3 van de gecoördineerde militiewetten, niet ontvankelijk is daar eiser geen aanvaardbare uitzonderlijke reden tot opheffing van het verval wegens laattijdigheid kan inroepen vermits hij ten gepasten tijde een geldige aanvraag zou ingediend hebben, terwijl de aanvraag van 29 januari 1965 op grond van artikel 10, paragraaf 2, 1° als nietig en niet-bestaande moet beschouwd worden, dat de niet-ontvankelijkheid van de aanvraag van 13 december 1965 en het gebrek aan uitzonderlijke redenen tot opheffing van het verval wegens laattijdigheid aldus niet tegen eiser kunnen opgeworpen worden vermits er geen voorafgaande aanvraag in rechte is geweest;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 20 en 54 van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962 en van artikel 16 van het koninklijk besluit tot regeling van de toepassing van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962, doordat de Hoge Militieraad in de bestreden beslissing de aanvraag om uitstel dd. 13 december 1965 tevens onontvankelijk heeft verklaard vermits de intrekking van de aanvraag dd. 29 januari rechtsgeldig zou gebeurd zijn, terwijl de Hoge Militieraad aldus de gevolgen

van de intrekking van een aanvraag om uitstel heeft gelijkgesteld met het definitief karakter van de afstand van een bekomen uitstel, zoals voorzien in artikel 54 van de gecoördineerde militiewetten, zonder dat daartoe enige wettelijke basis bestaat :

Overwegende dat, om de beslissing te bevestigen waarbij de Militieraad te Antwerpen de door eiser op 13 december 1965 ingediende aanvraag om uitstel als niet ontvankelijk had verworpen de bestreden beslissing verklaart dat «betrokkene geen aanvaardbare uitzonderlijke reden tot opheffing van het verval kan inroepen» en «dat dus aan de vereiste van artikel 20, paragraaf 3, van de dienstplichtwetten niet voldaan is» zodat bedoelde aanvraag niet ontvankelijk is ;

Dat om die beoordeling te rechtvaardigen, de Hoge Militieraad erop wijst dat eiser «te gepasten tijde een geldige aanvraag indiende ; dat het voorwerp van deze aanvraag in elke stand van de zaak kan gewijzigd worden en dat de motivering ervan door een andere kan vervangen worden bij toepassing van artikel 20, paragraaf 4, van de dienstplichtwetten» ;

Maar overwegende dat uit de bepalingen van die wetten niet noodzakelijk voortvloeit dat gemeld artikel 20, paragraaf 4, tot gevolg heeft, gelet op het recht dat het aan de dienstplichtige toekent, dat deze laatste zou bevoegd worden van het voordeel van artikel 20, paragraaf 3, en dat het enkel feit dat ten gepaste tijd een regelmatige aanvraag ingediend werd niet meer toelaat uitzonderlijke redenen aan te voeren om, na het verstrijken van de strikt bepaalde termijn en bij toepassing van die laatste bepaling, een aanvraag om uitstel in te dienen op grond van een andere reden dan deze die in de eerste aanvraag ingeroepen was ;

Dat in die mate de middelen gegrond zijn ;

Om deze redenen :

Vernietigt de bestreden beslissing ;

Beveelt dat van dit arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing ;

Verwijst de zaak naar de Hoge Militieraad uit andere leden samengesteld.

HOF VAN CASSATIE

1ste Kamer. — 18 maart 1965.

Voorzitter : M. Rutsaert.

Raadsheer-verslaggever : M. Wauters.

Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaat : Mr. Van Ryn.

Gezinsvergoedingen. — Werkgevers en niet-loonarbeiders. — Inschrijving in het handelsregister. — Vermoeden van uitoefening van het beroep van handelaar.

Voor de toepassing van het organiek besluit van 22 december 1938 hecht art. 7, eerste lid van dit besluit aan de inschrijving in het handelsregister een wettelijk vermoeden juris tantum dat het beroep van handelaar werkelijk wordt uitgeoefend.

Derhalve kan de vordering van de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Zelfstandigen tegen een persoon die in het handelsregister ingeschreven is, niet worden afgewezen zonder vast te stellen dat deze het vermoeden heeft weerlegd door te bewijzen dat hij het beroep van handelaar niet werkelijk heeft uitgeoefend.

Rijksdienst voor kinderbijslag voor Zelfstandigen t./ Buttenaere.

Gelet op het bestreden vonnis, op 2 februari 1963 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge;

Over het vierde onderdeel van het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1315, 1352 van het Burgerlijk Wetboek, 1, 2, 5, 9 van de wet van 10 juni 1937 houdende uitbreiding van de kinderbijslag tot de werkgevers en de niet-loonarbeiders, 3, 7, 19, lid 1, 20 van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938, voorzien door voormelde wet, 97 van de Grondwet, en voor zoveel nodig 1, 8, 10 van de wetten van 30 mei 1924 en 9 maart 1929 betreffende het handelsregister, 3 en 53 van de wet van 3 juli 1956,

doordat het bestreden vonnis, hoewel het als vaststaande beschouwt dat verweerder, gedurende de ganse litigieuze periode, regelmatig in het handelsregister was ingeschreven, de eis tot betaling van de bijdragen in het stelsel van de kinderbijslagen voor zelfstandige arbeiders afwijst om de reden, overgenomen van de eerste rechter, dat eiser «noch bewijst, noch aanbiedt te bewijzen dat verweerder gedurende deze periode in werkelijkheid handel gedreven heeft; dat vermoedens onvoldoende zijn» en om de redenen, eigen aan het bestreden vonnis, «dat geen bewijs voorligt van handel drijven, sedentaire handel of leurhandel, tijdens dezelfde periode; ... dat artikel 3 van de wet van 3 juli 1956 op het handelsregister aan de inschrijving een vermoeden van hoedanigheid van handelaar verbindt, doch geen vermoeden dat effectief handel gedreven wordt...»;

terwijl door te weigeren de eis tot betaling van gezegde bijdragen in te willigen om de reden dat eiser het bewijs niet bijbracht dat alle voorwaarden voor de onderwerping van verweerder waren verenigd, zonder verder ook vast te stellen dat deze laatste zou bewezen hebben dat hij werkelijk geen de minste handel had gedreven gedurende de kwestieuze periode, het bestreden vonnis, benevens de wettelijke bepalingen eigen aan het regime van de kinderbijslagen voor zelfstandige arbeiders, ook de organieke bepalingen betreffende het burgerlijke bewijs geschonden heeft (artikelen 1315 en 1352 van het Burgerlijk Wetboek) en in ieder geval zijn beslissing niet regelmatig heeft gemotiveerd (schending van artikel 97 van de Grondwet);

Overwegende dat uit de vermeldingen van het bestreden vonnis blijkt dat niet betwist wordt dat verweerder in het handelsregister ingeschreven was gedurende het ganse tijdperk waarvoor eiser, voor de rechter in hoger beroep, de veroordeling van verweerder vorderde tot betaling van achterstallige bijdragen verschuldigd ingevolge de wet van 10 juni 1937 houdende uitbreiding van de kinderbijslag tot de werkgevers en de niet-loonarbeiders;

Dat de rechter die vordering afwijst om de redenen dat eiser niet bewijst dat verweerder in werkelijkheid handel gedreven heeft en dat de wetgeving betreffende het handelsregister aan de inschrijving een vermoeden van hoedanigheid van handelaar hecht, doch geen vermoeden dat de handel effectief gedreven wordt;

Overwegende echter dat, luidens artikel 7, eerste lid, van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938, voorzien bij de wet van 10 juni 1937, «al wie, door middel van een aankondiging, een uitstalling, uithangbord, een bordje, een plaat, een opschrift of door onverschillig welke aanduiding, ter kennis brengt van derden dat hij een beroep uitoefent, voor de toepassing

van dit besluit, ondersteld wordt werkelijk dit beroep uit te oefenen»;

Overwegende dat dit artikel aldus aan de inschrijving in het handelsregister een wettelijk vermoeden «juris tantum» hecht dat het beroep van handelaar werkelijk uitgeoefend wordt;

Overwegende dat het bestreden vonnis, derhalve, door de vordering van eiser af te wijzen zonder vast te stellen dat verweerder dit vermoeden weerlegd had door het bewijs te leveren dat hij het beroep van handelaar niet werkelijk had uitgeoefend, zijn beslissing niet wettelijk gerechtvaardigd heeft;

Dat het onderdeel van het middel gegrond is;

Om die redenen :

Vernietigt het bestreden vonnis;

Beveelt dat melding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder in de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, zetelend in hoger beroep.

De kosten begroot op de som van 780 frank jegens de eisende partij.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 15 maart 1966 .

Voorzitter : M. Mast.

Raadsheren : M.M. Mees en Adriaens.

Substituut-auditeur-generaal : M. Tacq.

Advocaten : Mrs. De Voogt en De Bock.

Rechtspleging voor de Raad van State. — Memorie van antwoord. — Bouwvergunningen. — Tutelaire macht. — Vernietiging.

1. *De termijnen, die bij het wisselen der memories zijn opgelegd, zijn niet op straf van nietigheid voorgeschreven; de Raad van State kan met te laat ingediende memories rekening houden wanneer, zoals ter zake, blijkt dat de belangen van de partij hierbij geen nadeel hebben ondervonden en geen afbreuk werd gedaan aan de eisen van een goede rechtsbedeling.*
2. *Het afbreken van een klein gebouw dat niet aan het hoofdgebouw paalt en de vervanging ervan door een nieuw gebouw dat bij het hoofdgebouw aansluit, is geen verbouwing maar een nieuwbouw.*
3. *De gouverneur kan enkel de besluiten van de plaatselijke overheden vernietigen, wanneer het gaat om gemeenten die, volgens de jongste tienjaarlijkse telling, minder dan tienduizend inwoners tellen. Artikel 86 van de gemeentewet van zijn kant maakt de gouverneur bevoegd om de besluiten van de gemeente-overheden te schorsen waarbij zij buiten hun bevoegdheid treden, de wet schenden of het algemeen belang schenden, onverschillig of de bevolking van de gemeente al dan niet tienduizend inwoners overtreft.*

Valkaert t./ Belgische Staat (Minister van Openbare Werken).

Arrest nr. 11.700.

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit van 29 juli 1964 dat het besluit dd. 20 april 1964, waarbij het college van burgemeester en schepenen der gemeente Edegem aan

verzoeker een bouwvergunning verleent, tenietdoet; dat niet blijkt dat verzoeker van het bestreden koninklijk besluit kennis had meer dan zestig dagen eer hij het beroep instelde;

Overwegende dat verzoeker op 20 februari 1964 het college van burgemeester en schepenen der gemeente Edegem vergunning vroeg om een bestaande klein gebouw tegen de linkergrens van zijn erf, gelegen te Edegem, Hovestraat 69, af te breken en te vervangen door een groter gebouw; dat de gemachtigde ambtenaar van het Bestuur van de stedenbouw en de ruimtelijke ordening op 26 maart 1964 adviseert dat de bouwvergunning dient te worden geweigerd omdat «tussen de linker zijgevel en de linker perceelgrens een afstand van ten minste 3 meter moet worden voorzien»; dat het college op 3 april 1964 het provinciaal bestuur van de stedenbouw liet weten dat het in zijn bedoeling lag de zone waar het erf van verzoeker is gelegen «als handelszone voor te behouden» en het verzocht hem «zijn zienswijze over bedoeld handelscentrum te willen doen kennen en hem zijn definitieve beslissing inzake Valkaert te willen laten geworden»; dat het college, zonder het antwoord van de gemachtigde ambtenaar af te wachten, op 20 april 1964 aan verzoeker de bouwvergunning gaf; dat de hoofdingenieur-directeur van de stedenbouw op 1 juni 1964 aan het college liet weten dat de verleende bouwvergunning verleend werd in strijd met artikel 45 van de wet van 29 maart 1962 en het verzocht de belanghebbende te verwittigen dat hij de werken niet mocht aanvangen zolang hij niet in het bezit was van een bouwvergunning verleend op eensluidend advies van de stedenbouw; dat de hoofdingenieur-directeur van de stedenbouw op 1 juni 1964 de gouverneur der provincie Antwerpen verzocht de bouwvergunning te schorsen; dat de gouverneur op 10 juni 1964 een schorsingsbesluit nam; dat het college op 29 juni 1964 van dit besluit kennis nam en zijn beslissing handhaafde; dat het bestreden koninklijk besluit alsdan werd genomen; dat het berust op de considerans «dat het dossier van de bouwaanvraag niet beantwoordt aan het voorschrift van artikel 1, letter c, van het ministerieel besluit van 18 april 1962, gewijzigd op 31 juli 1962, houdende vaststelling van de voorwaarden waaraan een dossier betreffende een bouwaanvraag moet voldoen; dat aangezien het een nieuwe bouw betreft, het plan de plaatsing van het gebouw op het perceel met maatcijfers moest aangeven; dat door te verklaren dat het dossier volledig is, het college van burgemeester en schepenen de wet geschonden heeft; ... dat het perceel gelegen is in een wijk waarvoor nog geen bijzonder plan van aanleg is goedgekeurd; dat de beslissing van het college van burgemeester en schepenen over de bouwaanvraag bij toepassing van het artikel 45 van de voornoemde wet van 29 maart 1962, op eensluidend advies van de gemachtigde ambtenaar van het Bestuur van de stedenbouw en de ruimtelijke ordening dient te worden genomen; dat het advies van 26 maart 1964 van die gemachtigde ambtenaar tot weigering van de vergunning besluit; dat het college van burgemeester en schepenen dienvolgens de bouwvergunning had dienen te weigeren; dat de bovenvermelde beslissing van het college van burgemeester en schepenen met schending van de wet werd genomen»;

Overwegende dat verzoeker doet gelden dat de memorie van antwoord uit de debatten moet worden geweerd daar zij door de tegenpartij na het verstrijken van de reglementaire termijn werd ingediend;

Overwegende inderdaad dat de memorie van antwoord te laat werd ingediend; dat echter de termijnen, die bij het wisselen van memories zijn opgelegd, niet op

straf van nietigheid zijn voorgeschreven; dat de Raad van State met te laat ingediende memories rekening kan houden wanneer, zoals ter zake, blijkt dat de belangen van de partijen hierbij geen nadeel hebben ondervonden en geen afbreuk werd gedaan aan de eisen van een goede rechtsbedeling;

Overwegende dat verzoeker doet gelden dat het bestreden koninklijk besluit genomen is met de miskenning van het ministerieel besluit van 18 april 1962, daar de bouwaanvraag geen nieuwbouw maar een verbouwing betreft;

Overwegende dat het bestreden koninklijk besluit terecht vaststelt dat het afbreken van een klein gebouw dat niet aan het hoofdgebouw paalt en de vervanging ervan door een nieuw gebouw dat bij het hoofdgebouw aansluit, niet een verbouwing maar een nieuwbouw is; dat trouwens de aangeklaagde onregelmatigheid, mocht zij voor bewezen worden gehouden, zonder invloed zou zijn op de wettigheid van het bestreden koninklijk besluit; dat het debsetreffend motief als overbodig moet worden aangemerkt, vermits het enkel betrekking heeft op de voorwaarden waaraan een dossier moet voldoen opdat het als volledig kan worden beschouwd, terwijl het tweede motief, met name de miskenning van artikel 45 van de wet van 29 maart 1962, motief dat door het bestreden koninklijk besluit wordt ingeroepen en waarvan de gegrondheid door verzoeker niet wordt betwist, ter verantwoording van de uitgesproken vernietiging volstaat;

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat het bestreden koninklijk besluit artikel 87 van de gemeentewet miskent; dat de gouverneur, volgens hem, de verleende bouwvergunning had moeten vernietigen in plaats van ze te schorsen; dat hij voorts betoogt dat de motivering van het bestreden koninklijk besluit tegenstrijdig is, wijl het zich beroept op het schorsingsbesluit en dus op artikel 86 van de gemeentewet berust, hoewel het verder verwijst naar artikel 87 van de gemeentewet;

Overwegende dat de gouverneur enkel de besluiten van de plaatselijke overheden kan vernietigen wanneer het gaat om gemeenten die, volgens de jongste tienjaarlijkse volkstelling, minder dan tienduizend inwoners tellen; dat Edegem, volgens de jongste volkstelling, 13.885 inwoners telt; dat artikel 86 van de gemeentewet de gouverneur bevoegd maakt om de besluiten van de gemeenteverhuden te schorsen waarbij zij buiten hun bevoegdheid treden, de wet schenden of het algemeen belang schaden, onverschillig of de bevolking van de gemeente al dan niet tienduizend inwoners overtreft; dat het bestreden koninklijk besluit niet tegenstrijdig is gemotiveerd, maar terecht verwijst naar het schorsingsbesluit dat terzake binnen de perken van zijn bevoegdheid door de gouverneur werd genomen, en anderzijds als rechtsgrond van de uitgesproken vernietiging artikel 87 van de gemeentewet vermeldt; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat de bouwvergunning regelmatig door het gemeentebestuur werd verleend en als definitief moet worden beschouwd; dat hij betoogt dat het advies dd. 1 juni 1964 van de gemachtigde ambtenaar te laat werd gegeven en dus bij toepassing van artikel 1 van het koninklijk besluit van 19 april 1962 als gunstig moest worden beschouwd;

Overwegende dat dit middel feitelijke grondslag mist; dat het advies van de gemachtigde ambtenaar op 26 maart 1964 werd gegeven; dat de gemachtigde ambtenaar op 1 juni 1964 het gemeentebestuur verweet, geen rekening te hebben gehouden met het op 26 maart 1964 gegeven advies; dat die mededeling niet

als een advies kan worden beschouwd; dat het middel niet gegrond is;

Besluit :

Artikel 1 : Het beroep is verworpen.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 14 december 1964.

Voorzitter : M. Anne de Molina.
Raadsheren : M.M. Paës en Sury.
Advocaat-generaal : M. Dykmans.
Advocaten : Mrs. Maris en Schiltz.

Testament. — Twee eigenhandige testamenten met zelfde datum. — Geen tekenen van anterioriteit. — Geen strijdige beschikkingen. — Uit te voeren als een en dezelfde akte.

Wanneer een de cujus twee eigenhandige testamenten nalaat met dezelfde datum waarvan er een begint met de formule : « Ik doe teniet en herroep alle vorige testamenten » doch verder geen enkel objectief gegeven toelaat vast te stellen welk van de twee testamenten eerst geschreven werd, en de beschikkingen der beide testamenten niet onderling met elkaar strijdig zijn, moeten deze beide testamenten beschouwd worden als één en dezelfde akte, inhoudende de gehele wilsbeschikking van de de cujus.

Stuer t./ Raus.

Gezien, in behoorlijke vorm overgelegd, de door de wet vereiste gedingstukken;

Overwegende dat het beroep, regelmatig naar vorm en termijn, ontvankelijk is;

Gezien de akte van gedingshervatting dd. 19 augustus 1964, waarbij de V.Z.W.D. « Vereniging van de Zusters van Berlaar » verklaart het rechtsgeding te hervatten in de plaats van vierde geïntimeerde Mejuffier Maria Delphina Raus, gestorven op 21 oktober 1963, en dit in hare hoedanigheid van algemene legataris van voormelde overledene;

I. Uiteenzetting der feiten :

Op 31 december 1958 stierf te Antwerpen dame weduwe Nuyts-Raus Joanna C.C. zonder reservataire erfgenen;

Zij liet twee eigenhandige testamenten na, beide gedagtekend van 22 augustus 1958;

Een dezer testamenten, ter onderscheiding genoemd testament A, werd in uitvoering van een bevelschrift verleend door de Voorzitter der rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, gedeponereerd tussen de minuten van notaris J. Van Roy op 28 januari 1959;

Luidens dit testament werden beide appellanten (eerste zijnde de broeder en tweede zijnde de neef der erflaatster) als algemene legatarissen aangesteld. Bijzondere legaten van geldsommen werden toegekend aan de heer Frans Nuyts, aan de heer en mevrouw Marcel Langbeen-Swinnen, aan mejuffier Lina Langbeen en aan appellanten zelf, dit alles voor een totaal bedrag van 140.000 frank. Bij bijzonder legaat vermaakte de testamentmaakster haar klederen, lijnwaad, meubelen en gerief aan mevrouw Kamiel Raus-Joris en haar neef Gustaaf Raus. Verder werd opgelegd dat er voor 5.000 frank missen zouden gelezen worden;

Dit testament werd in de loop van het jaar 1959 volledig uitgevoerd;

Het tweede testament, ter onderscheiding genoemd testament B, werd in uitvoering van een bevelschrift verleend door de Voorzitter der rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen gedeponneerd tussen de minuten van notaris H. Van Bael op 26 oktober 1960;

Bij dit testament werden verschillende bijzondere legaten toegekend voor een totaal bedrag van 400.000 frank, waarvan deel uitmaken de volgende :

aan eerste geïntimeerde 92.500 fran; aan tweede geïntimeerde 100.000 frank; aan derde geïntimeerde 25.000 frank; aan vierde geïntimeerde 20.000 frank; aan vijfde geïntimeerde 20.000 frank; aan zesde geïntimeerde 5.000 frank;

II. Ten gronde :

Overwegende dat de eis, door geïntimeerden ingesteld, er toe strekt appellanten solidair, de ene bij gebreke van de andere, of ieder voor zijn deel, te horen veroordelen om hun de luidens het testament B hierboven bepaalde sommen ten titel van legaat af te leveren binnen de 14 dagen van de tussen te komen beslissing, en bij gebreke hieraan te voldoen zich te horen veroordelen tot betaling dezer bedragen;

Overwegende dat appellanten voorhouden dat het testament B door het testament A zou herroepen geweest zijn; dat, om deze zienswijze te verdedigen, zij zich steunen op de aanhef van dit laatste testament luidende «Ik doe te niet en herroep alle vorige testaments», en hierbij doen opmerken dat dergelijke herroeping in het testament B niet voorkomt;

Overwegende echter dat beide testaments, waarvan de echtheid onbetwist is, dezelfde dagtekening dragen; dat uit geen enkel objectief gegeven, noch enige dienende aanwijzing, de anterioriteit kan afgeleid worden van het ene testament tegenover het andere;

dat hoger vermelde aanhef van testament A geenszins toelaat te besluiten dat hierdoor het testament B bedoeld was; dat deze aanhef evenzeer vroegere testaments, opgesteld vóór de 22e augustus 1958, kan beogen en appellanten gans willekeurig veronderstellen dat de erflaterster nooit vóór voormelde datum een testament opstelde;

Overwegende dat appellanten beweren dat de beschikkingen ten bijzondere titel in beide testaments vervat het actief van de nalatenschap overtreffen, terwijl geïntimeerden staande houden dat het bruto-actief toelaat alle bijzondere legaten uit te voeren, doch niet alle kosten en rechten te betalen;

dat, wat er ook van zij, dit element ondoeltreffend is om tot de anterioriteit van het ene testament tegenover het andere te besluiten;

Overwegende dat de zienswijze van appellanten dienvolgens niet kan bijgetreden worden;

Overwegende dat de beschikkingen der besproken testaments niet onderling met elkaar strijdig zijn;

Overwegende dat, daar de beide testaments dezelfde dagtekening dragen, daar niets de anterioriteit van het ene testament ten opzichte van het andere aantoonst, daar alle beschikkingen der testaments met elkaar verenigbaar zijn en niet herroepen door het ander testament, beide testaments te beschouwen zijn als één en dezelfde akte, inhoudende de gehele wilsbeschikking van de testamentmaakster; dat het ver van vaststaat, zoals appellanten beweren, dat aldus de uiterste wil van de afgestorvene niet zou geërbiedigd worden;

Overwegende dat het voorzeker te betreuren is dat het testament B slechts neergelegd werd nadat het testament A werd uitgevoerd; dat zulks echter geen

verzaking inhoudt vanwege geïntimeerden aan de hun in testament B vermaakte legaten; dat appellanten hun aanvaarding van hun algemeen legaat wegens bedrog of een andere reden niet aanvechten;

Overwegende dat uit het schrijven van de legataris Raus Maria — thans overleden — dd. 4 oktober 1962, geenszins blijkt dat zij aan haar legaat verzaakte; dat haar brief van 13 mei 1963 aantoonst dat zij de ingestelde vordering heeft goedgekeurd;

Overwegende dat appellanten in ondergeschikte orde de inkorting vorderen van alle legaten naar evenredigheid van het netto-actief van de nalatenschap: dat deze oplossing voorzeker met de billijkheid strookt; dat geïntimeerden zich nopens dit punt naar de wijsheid van het Hof gedragen en reeds in hun besluiten van eerste aanleg een gebeurlijke inkorting niet verwierpen; dat uit een schrijven dd. 6 december 1959 van eerste geïntimeerde aan eerste appellant blijkt dat hij zelf voorstelde de «samen te dragen kosten» in mindering te brengen pro rata het bedrag van de legaten;

Overwegende dat het derhalve behoort de heropening van de debatten te bevelen ten einde het juiste standpunt van iedere geïntimeerde te vernemen om tot een praktische oplossing te komen;

Om deze redenen :

Het Hof, gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935 waarvan toepassing werd gedaan;

alle andere en strijdige besluiten verwerpende;

Ontvangt het beroep;

Bevestigt het bestreden vonnis voor zover hierbij beslist werd dat beide testaments dd. 22 augustus 1958 rechtsgeldig zijn en als één en dezelfde akte te beschouwen zijn;

En vooraleer verder ten gronde te beslissen beveelt de heropening van de debatten...

NOOT : De oplossing gevolgd door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Turnhout en het Hof van Beroep te Brussel is geheel conform aan deze door Laurent geciteerd (T. XIV, p. 221, nr. 202) voorafgaande op Limoges, 6-3-1840 (Daloz, Rép., T. XVI, nr. 4199). De thans gepubliceerde beslissingen schijnen na het vonnis van Hasselt van 9-3-1892 (Pas. 1892, III, 245) het enige in onze rechtspraak bekende geval te beslechten van een toestand die volgens Laurent «témoigne de la volonté capricieuse des hommes» (Loc. cit.).

H. Schiltz.

HOF VAN BEROEP TE GENT

6de Kamer. — 23 maart 1966.

Voorzitter dwn. : M. Soenens.

Raadsheren : M.M. Lefebvre en De Brauwere.

Advocaat-generaal : M. Ely.

Advocaat : Mrs. Van Ooteghem en Devroe (beiden uit Oostende).

Cheque. — Niet gedagtekend. — Postdatum. — Geldigheid van de cheque. — Gebrek aan dekking. — Medeweten van de burgerlijke partij. — Uitgifte niettemin strafbaar.

Is als dusdanig rechtsgeldig, de tot waarborg overhandigde niet gedagtekende bankcheque met evenwel melding van een postdatum.

Derhalve wanneer dergelijke titel uitgegeven wordt, zonder toereikende dekking, is deze uitgifte strafbaar, zelfs wanneer de burgerlijke partij het gebrek aan voldoende dekking kende.

Inzake O.M. en B.P. Windels t./ De Jaeger Carlos.

Verdacht van te Oostende einde oktober begin november 1964 of in december 1964:

Bij inbreuk op artt. 61, 65, 68 Wet van 1-3-1961 betreffende de invoering in de nationale wetgeving van de eenvormige wet op de check en de inwerking-treding van deze wet, wetens en willens een check of enig ander door voornoemde wet met de check gelijkgesteld waardepapier te hebben uitgegeven zonder voorafgaand toereikend en beschikbaar fonds, meer bepaald een check ten bedrage van 23.668 fr., getrokken op de Bank « Société Générale de Belgique » ten nadele van Windels Jozef;

Daaraan schuldig verklaard werd beklagde, op tegenspraak, veroordeeld tot een gevangenisstraf van één maand met uitstel voor een duur van drie jaar, en een geldboete van 100 frank, verhoogd met 190 opdecimen, aldus gebracht op 2.000 fr. of een vervangende gevangenisstraf van één maand, en werd hij verwezen tot de kosten van het geding begroot in het geheel op 166 fr.;

Op burgerlijke gebied :

Werd hij verwezen om te betalen aan de burgerlijke partij Windels Jozef als schadevergoeding de som van 20.000 fr., te vermeerderen met de vergoedende intresten sinds 1-7-1965, de gerechtelijke intresten en haar kosten

Bij vonnis der rechtbank van eerste aanleg te Brugge, correctionele kamer met één rechter, gedagtekend 22-10-1965, waarvan de beklagde en het Openbaar Ministerie beroep ingesteld hebben, beiden op 28-10-1965;

Gehoord...

Overwegende dat de onderscheidene beroepen tijdig en op geldige wijze werden aangetekend;

I. Op strafrechtelijk gebied :

Overwegende dat de beklagde bekend heeft aan de burgerlijke partij een check te hebben overhandigd ten bedrage van 23.668 fr., wel wetende dat op dat ogenblik op zijn rekening in de Bank « Société Générale de Belgique » geen voorafgaande, toereikende en beschikbare fondsen tot dekking van deze check voorhanden waren;

Overwegende dat de beklagde thans in conclusie ten onrechte voorhoudt dat de door hem uitgegeven titel niet gedagtekend was en derhalve niet als check geldt;

Overwegende dat, zoals de beklagde het zelf toegeeft, op de titel door hem werd geschreven « payable pour le 1 juillet 1965 »; dat deze melding dient aanzien als een dagtekening; dat het feit dat het hier een postdatum was, het karakter van check aan de titel niet ontnemt;

Overwegende dat de beklagde even ten onrechte aanvoert dat de uitgifte niet strafbaar is omdat de burgerlijke partij wist dat er geen voldoende dekking was; dat deze omstandigheid immers het strafbaar karakter van de uitgifte niet wegneemt; vermits de check een betaalmiddel is dat door endosseren in omloop kan worden gebracht;

Overwegende dat de telastlegging derhalve bewezen

is; dat de eerste rechter de beklagde tot een rechtmatige straf heeft verwezen;

II. Op burgerlijk gebied :

Overwegende dat de beklagde zelf heeft verklaard dat hij de check heeft overhandigd als waarborg; dat er derhalve een verband van oorzaak tot gevolg bestaat tussen de uitgifte van de check zonder dekking en de schade die de burgerlijke partij heeft geleden;

Overwegende dat de eerste rechter de eis van de burgerlijke partij heeft ingewilligd;

Op die gronden :

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak;

Gelet op de wetsbepalingen in het beroepen vonnis aangehaald, en gelet daarenboven op artikel 24 der Wet van 15 juni 1935 en artikel 211 van het Wetboek van Strafvordering, al deze wetsbepalingen door de heer Voorzitter ter terechtzitting van heden aangeduid;

Alle strijdige conclusies als ongegrond van de hand wijzende;

Verklaart de beroepen ontvankelijk en er over beslissend :

Bevestigt het aangevochten vonnis;

Veroordeelt de beklagde tot de kosten van beroep gevallen aan de zijde van het Openbaar Ministerie en begroot op 569 fr., alsmede tot deze van beroep gevallen aan de zijde van de burgerlijke partij.

NOOT: De voorziening tot verbreking tegen bovenstaand arrest werd verworpen bij cassatiearrest van 17 oktober 1966.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

Jeugdrechtbank. — 12 september 1966.

Rechter : M. Frère.

Openbaar Ministerie : M. Ponet.

Minderjarige, voogdij en ontvoogding. — Beoordelingsmacht van de jeugdrechter over het toestaan. — Intrekking der ontvoogding.

In het kader van de wet van 8 april 1965 op de jeugdbescherming heeft de jeugdrechter een ruime beoordelingsmacht over het al dan niet ontvoogden van een minderjarige na de ouders te hebben gehoord en eventueel een onderzoek te hebben ingesteld.

Mocht blijken dat de ontvoogde minderjarige niet in staat is zichzelf te leiden, dan kan hem het voordeel van de ontvoogding ontnomen worden.

Ramondino.

Overwegende dat in het raam van de wet betreffende de Jeugdbescherming van 8-4-1965, de jeugdrechter een ruime beoordelingsmacht kreeg over het al dan niet ontvoogden van de minderjarigen, na de ouders te hebben gehoord en eventueel een onderzoek te hebben ingesteld; (Les dispositions de droit civil relatives aux mineurs; A. Kebers in: Annales de Droit, Tome XXVI/1966, blz. 123; J. Matthijs: De Civielrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen in de nieuwe wet jeugdbescherming, Nr. 98, blz.

389; Journal des Tribunaux dd. 13-6-1965: « Commentaires législatifs sur la loi du 8 avril 1965 sur la protection de la jeunesse » door Jacques L. Hirsch);

Overwegende dat uit de verklaring van de verzoekers blijkt, dat de ontvoogding tot doel heeft de minderjarige, voornoemd, toe te laten een overeenkomst af te sluiten met een brouwerij, met het oog op het uitbaten van een café-dancing;

Overwegende dat de minderjarige reeds thans aan het hoofd staat van een orkestensemble en regelmatig optreedt in de herbergen; dat hij meer dan 15 jaar oud is;

Overwegende dat de vader, huidige verzoeker, thans geen overeenkomst zou kunnen afsluiten, daar zijn toestand van arbeidsinvalide nog niet geregeld is;

Overwegende dat hij bereid blijft praktisch de zaak uit te baten, samen met zijn zoon, en over hem en zijn familie de beste inlichtingen gegeven werden door de heer Burgemeester der gemeente Vucht;

Overwegende dat de opmerkingen van de Heer Burgemeester der gemeente Elen — waar de café-dancing dient geopend te worden — buiten verband staan met het belang van de minderjarige en slechts ingegeven zijn door de in se lofbare zienswijze, de oprichting van een café-dancing in zijn gemeente tegen te gaan;

Overwegende dat moest het blijken dat de minderjarige, voornoemd, niet in staat zou zijn zich zelf te leiden, het voordeel der ontvoogding hem kan ontnomen worden (art. 21/4 der Wet van 8-4-1965, art. 485 B.W.B.);

Gezien art. 51, 58, 4° lid Wet 8-4-1965; art. 477 B.W.B., gew. art. 21 Wet 8-4-1965; art. 2, 30 tot 37 en 41 der Wet van 15 juni 1935;

Om deze redenen:

De Jeugdrechtbank ontvoogt de genaamde Ramondion Giacinto, geboren te Vibo Valentia (Italië), op 20-8-1947, wonende te Vucht, Brugstraat 23, zoon van Giuseppe en van Lo Giacco, Michelina;

Legt de kosten ten laste van verzoekers;

Beveelt de voorlopige tenuitvoerlegging van huidig vonnis, behalve voor wat de gerechtskosten betreft.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE BRUSSEL

24e Kamer. — 10 september 1966.

Voorzitter: M. Zuijderhoff.
Openbaar Ministerie: M. Marcelis.

Geheimhouding. — Geneesheer. — Begrip. — Schending. — Daaruit voortspruitende vervolgingen. — Nietigheid.

Een geneesheer moet het beroepsgeheim eerbiedigen wanneer de dader van een misdrijf (in casu een verkeersongeval met gekwetsten en dronkenschap aan het stuur) hem het plegen van het misdrijf ter kennis heeft gebracht in zijn hoedanigheid van geneesheer of ter gelegenheid van het uitoefenen van zijn beroep als geneesheer.

Ondanks latere bekentenissen zijn de vervolgingen tegen de dader nietig, daar ze hun oorsprong vinden in een onrechtmatige daad die tegen de openbare orde indruist.

X.

Overwegende dat de beklaagde een auto-ongeval voor

had met de wagen die hij bestuurde; dat hij en zijn inzittende Vandervoort letsels opliepen en samen naar de dokter zijn gegaan;

Overwegende dat de geraadpleegde dokter de politie verwittigde om de nodige vaststellingen te doen omtrent een verkeersongeval met gekwetsten en waarbij dronkenschap aan het stuur zou betrokken zijn (P.V. 1407 van 3-8-1966 van de politie van Hoeilaart);

Overwegende dat een geneesheer gehouden is het beroepsgeheim te eerbiedigen zelfs wanneer de dader van de inbreuk hem het plegen van die inbreuk heeft toevertrouwd in zijn hoedanigheid van dokter of ter gelegenheid van het uitoefenen van zijn beroep;

Overwegende dat, niettegenstaande de naderhand afgelegde bekentenissen, de bestanddelen van de bundel en het inzicht van de dokter, de vervolgingen als nietig moeten beschouwd worden, aangezien deze vervolgingen hun oorsprong vinden in een onrechtmatige daad, die tegen de openbare orde indruist (Corr. Brussel, 27-12-58, R.W. 1958-59, kol. 1719; Beroep Brussel, 30-11-63, J.T. 1964, blz. 264).

Om deze redenen:

Spreekt de beklaagde vrij zonder kosten.

NOOT: Het Openbaar Ministerie heeft hoger beroep aangetekend.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

2de Kamer. — 14 januari 1966.

Voorzitter: M. Dandois.
Referendaris: M. Donckers.

Advocaten: Mrs. Deloof en Debergh loco Ooms.

Verkeer. — Auto achter trein. — Achteruitlopen van stoppende trein. — Normaal verschijnsel.

Het teruglopen van stoppende spoorwegwagens ingevolge het ontspannen van koppelingen is een volkomen normaal verschijnsel.

De N.M.B.S. heeft geen verplichting een rangerend treinstel te laten volgen door een lid van haar personeel met een rode seinvlag.

Royale Belge en Vanloock t./ N.M.B.S.

Overwegende dat uit de door partijen voorgelegde stukken blijkt dat het voertuig, merk Ford Anglia, toebehorend aan en bestuurd door tweede aanlegger, op 3 juli 1964 omstreeks 17.20 u. op het spoor ter hoogte van kaai 180 der dokken te Antwerpen door een teruglopend treinstel aangereeden werd;

Dat tweede aanlegger met zijn voertuig vóór het spoor stilstond ten einde het treinstel, dat aldaar gerangeerd werd, doorgang te verlenen;

Dat tweede aanlegger zodra de rijbaan gedeeltelijk vrij was, terug aanzette ten einde zijn weg te vervolgen;

Dat evenwel, toen zijn voertuig ter hoogte van de sporen gekomen was, dit aan de linkerzijde geramd werd door de achterste wagen van het treinstel, dat ingevolge het ontspannen van de koppelingen over een kleine afstand was teruggelopen;

Overwegende dat aanleggers verweerster voor deze aanrijding aansprakelijk willen stellen om reden dat de laatste spoorwegwagen niet gevolgd was door een rangeerder die met een rode vlag de weggebruikers

op een mogelijk gevaar zou kunnen wijzen hebben;

Dat aanleggers zich daarbij beroepen op het feit dat tweede aanlegger bij vonnis dd. 5 mei 1965 van de Politierichtbank te Antwerpen, in kracht van gewijsde getreden, werd vrijgesproken hoofdens de betichtingen van inbreuk op art. 14/1 en 26 van het koninklijk besluit van 18 oktober 1957;

Overwegende dat de vrijspraak van tweede aanlegger niet noodzakelijk de verantwoordelijkheid van verweerster impliceert;

Overwegende dat geen fout, die in oorzakelijk verband tot de aanrijding zou staan, in hoofde van verweerster of van haar aangestelden ten genoegen van recht bewezen is;

Dat er voor verweerster, in de gegeven omstandigheden geen enkele verplichting bestond om het treinstel te laten volgen door een lid van haar personeel, voorzien van een rode vlag;

Dat aanleggers ten onrechte het nietnemen van deze maatregel als een fout in hoofde van verweerster aanzien, die de verantwoordelijkheid van deze laatste met zich zou meebrengen;

Overwegende dat ten overvloede dient opgemerkt dat het teruglopen van spoorwagens, die gerangeerd worden, ingevolge het ontspannen van koppelingen, als een volkomen normaal verschijnsel dient aangezien te worden;

Dat aanleggers zich trouwens, tot staving van hun vordering, niet op het teruglopen zelf steunen;

Om deze redenen :

De Rechtbank maakt melding van de toepassing van artikel 2 der wet van 15 juni 1935;

Verklaart de vordering van aanleggers ontvankelijk doch ongegrond;

Wijst aanleggers ervan af en veroordeelt hen tot de kosten.

VREDEGERECHT TE VILVOORDE

17 maart 1966.

Rechter : M. Van Snick.

Advocaten : Mrs. Vanderveeren en Vandervondelen.

Pacht. — Miskenning van het recht van voorkoop. — Keuze van de pachter. — Eis tot indeplaatsstelling. — Ingeleid binnen, maar ingeschreven na de vervaltermijn. — Verjaard.

In geval van verkoop van het verpachte goed met miskenning van de rechten van voorkoop van de pachter, moet deze kiezen tussen de sancties van art. 1778 quinquies B.W.; als hij in hoofddeorde de indeplaatsstelling vraagt, heeft hij zijn keuze uitgeoefend en is de subsidiaire eis tot toekenning van schadevergoeding niet ontvankelijk.

De eis tot indeplaatsstelling is slechts ontvankelijk na inschrijving op de kant van de overschrijving van de betwiste akte; dit betekent niet dat de inschrijving vóór de inleiding van de vordering moet worden verricht, maar dat de eis slechts ontvankelijk wordt op de datum van de inschrijving. Indien werd gedagvaard binnen de vervaltermijn van art. 1778 quinquies vierde lid, doch de inschrijving na die termijn werd verricht, moet de eis verjaard verklaard worden.

De Cree t./ Van den Haute e.a.

Gezien het proces-verbaal van niet-verzoening dd. 5-9-1963, Rep. 1875;

Aangezien 3e en 4e verweerders bij tegeneis een schadevergoeding vorderen van 30.000 fr.;

Aangezien de eis er toe strekt :

1. in hoofddeorde te horen zeggen dat geen rekening werd gehouden met het recht van voorkoop waarop aanlegger beweert aanspraak te mogen maken en derhalve aanlegger in de plaats te horen stellen van 3e en 4e verweerder;

2. in ondergeschikte orde 1e en 2e verweerder te veroordelen aanlegger een vergoeding te betalen, groot 20 % van de koopprijs, hetzij 30.000 fr.;

Aangezien deze dubbele eis, zij het nog in hoofd- en ondergeschikte orde niet mogelijk is;

Aangezien ingevolge art. 1778 quinquies B.W. ingeval van verkoop met miskenning van de rechten van voorkoop aan de pachter, deze het recht heeft, ofwel in de plaats te worden gesteld van de koper, ofwel van de verkoper een schadevergoeding te eisen ten bedrage van 20 % van de koopprijs;

Aangezien de pachter dus een keuze bezit tussen sancties en eenmaal deze keuze uitgeoefend hij hierop niet meer kan teurgkomen (André De Boungne : Verkoop in de Notariële Praktijk, nr. 72; Donnay : Recueil Gen. nr. 20599, p. 257, nr. 7 laatste alinea; Gourdet en Ransculot : Revue Prat. Not. 1963, p. 250, al. 5);

Aangezien door de indeplaatsstelling in hoofddeorde te vragen, aanlegger dient beschouwd te worden deze sanctie te hebben verkozen, zodat zijn tweede keuze in ondergeschikte orde niet ontvankelijk is;

Aangezien de gewraakte verkoop plaats had volgens akte, verleden voor Notaris Leunen te Vilvoorde op 27-6-1963, overgeschreven op 9 oktober 1963;

Aangezien aanlegger zijn geding inleidde bij deurwaardersexploot van 14-6-1965;

Aangezien hij op 28-10-1965, in uitvoering van art. 1778 quinquies, al. 2 van het Burgerlijk Wetboek inschrijving liet doen in de rand van de betwiste akte;

Aangezien voor wat de indeplaatsstelling betreft, verweerders opwerpen dat de inschrijving in de rand van de overschrijving van de akte niet gebeurde voor de inleiding, en de eis bijgevolg onontvankelijk zou zijn;

Aangezien art. 1778 quinquies, 2e al. B.W. bepaalt : « In het eerste geval moet de vordering gelijktijdig tegen de verkoper en de eerste koper worden ingesteld en is de eis slechts ontvankelijk na inschrijving op de kant van de overschrijving van de betwiste akte en in voorkomend geval op de kant van de overschrijving van de laatste overgeschreven titel »;

Aangezien de eis echter slechts ontvankelijk kon worden op 28 oktober 1965, datum van inschrijving;

Aangezien tot op het ogenblik van de inschrijving de vordering moet beschouwd worden als niet regelmatig ingesteld;

Aangezien bijgevolg op 9-10-1965, datum van verstrijken van de termijn van verjaring, voorzien bij art. 1778 quinquies, al. 4 in fine B.W., nog geen regelmatige vordering aanhangig was;

Aangezien voormelde termijn van verjaring een vervaltermijn daarstelt (Op. cit. nr. 72, al. 2) en bijgevolg ambtshalve dient opgeworpen te worden;

Aangezien de eis verjaard is;

Aangezien voor wat betreft de tegeneis, ingesteld door derde en vierde verweerder, deze niet gegrond is op de overeenkomst of het feit dat ten grondslag ligt aan de oorspronkelijke vordering, en tegeneis buiten Onze bevoegdheid ratione summae valt;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, beslissende op tegenspraak, verklaren de hoofdeis onontvankelijk wegens verjaring, wijzen aanlegger ervan af, verklaren de eis in ondergeschikte orde onontvankelijk en wijzen aanlegger ervan af.

Verklaren de tegeneis van derde en vierde verweerder onontvankelijk wegens onbevoegdheid, wijzen hen ervan af.

Veroordelen aanlegger tot de kosten van het geding.

EUROPEES RECHT

Harmonisatie van douanewetgevingen

Bij het door de Raad van Ministers op 11 mei 1966 genomen besluit om op 1 juli 1968 te komen tot de volledige afschaffing van de interne douanerechten en de integrale toepassing van het gemeenschappelijk douanetarief, wordt groot belang gehecht aan de harmonisatie van de douanewetgevingen die noodzakelijk is voor de uniforme toepassing van het gemeenschappelijk douanetarief.

Het comité voor de douanepolitiek, waarin de hoofden der nationale douaneadministraties zitting hebben onder voorzitterschap van de heer Colonna di Paliano, komt regelmatig bijeen om de stand van zaken bij de werkzaamheden van de Commissie op dat gebied na te gaan en in grote lijnen tot overeenstemming te komen over de problemen welke zich daarbij voordoen.

Met het oog op de nadering van de in het tijdschema vastgestelde data zullen de nationale douaneadministraties in nog grotere mate dan voorheen hun medewerking verlenen aan de lopende werkzaamheden en is het comité overgegaan tot een zekere taakverdeling, waarbij aan iedere nationale administratie wordt opgedragen om de problemen in bepaalde sectoren te bestuderen.

Zo werd tijdens de onlangs te Brussel door het comité gehouden vergadering een door de Duitse administratie ingediend ontwerp bestudeerd over de harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake de douane-entrepots. De besprekingen hebben geleid tot algehele overeenstemming, met name betreffende de datum voor de toepassing van douanerechten en heffingen met gelijke werking, alsmede van de landbouweffingen op goederen die in consumptie worden gebracht na opslag in douane-entrepots.

Op de volgende bijeenkomst van het comité voor de douanepolitiek, die begin december zal plaatsvinden, zal het onderzoek van de harmonisatievraagstukken betreffende de voor douane-entrepots geldende regelingen voortgezet worden. Het comité zal dan het probleem behandelen van de transito-goederen waarover een voorstel werd gedaan door de Franse douaneadministratie.

Harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard op het gebied van het wegvervoer

Zojuist heeft de Commissie van de E.E.G. haar goedkeuring gehecht aan een voorstel voor een verordening betreffende de harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard op het gebied van het wegvervoer; het voorstel werd bij de Raad ingediend.

Dit voorstel werd opgesteld ter uitvoering van de beschikking van de Raad van 13 mei 1965, waarin werd bepaald dat in de drie takken van vervoer, te weten de spoorwegen, het wegvervoer en de binnenscheepvaart

zal worden overgegaan tot een harmonisatie en aanpassing op de weg van vooruitgang van de bepalingen met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden.

Gezien het feit dat met de verdere ontwikkeling van het verkeer binnen de Gemeenschap de verkeersverlechting zonder ophouden blijft toenemen is het gerechtvaardigd dat de eerste maatregelen ter uitvoering van bovengenoemde beschikking betrekking hebben op het wegvervoer, omdat in deze sector de problemen die uit deze vervlechting voortvloeien zich met een bijzondere dringendheid voordoen.

Bij het ontwerpen van dit voorstel werd het oog vooral gericht op de drie volgende doelstellingen: de verkeersveiligheid, de harmonisatie op de weg van de vooruitgang van de arbeidsvoorwaarden en de harmonisatie van de mededingingsvoorwaarden. In het voorstel worden met name behandeld de minimumleeftijd van de bestuurders, de samenstelling van de bemanning, de rijtijd, de dagelijkse rusttijd en de controle.

Minimumleeftijd :

De minimumleeftijd voor de bestuurder wordt vastgesteld op 21 jaar. Voor bestuurders in het goederenvervoer wordt deze leeftijd evenwel vastgesteld op 18 jaar voor het besturen van lichte voertuigen (van ten hoogste 7,5 ton). Voor het goederenvervoer geldt voorts, dat de bestuurder, die houder is van een getuigschrift van vakbekwaamheid, reeds vanaf de leeftijd van 18 jaar bevoegd is tot het besturen van elk voertuig, waarvan het toelaatbaar totaalgewicht minder bedraagt dan 15 ton of van de bemanning waarvan nog een andere bestuurder van ten minste 21 jaar deel uitmaakt.

Samenstelling van de bemanning :

Een tweehoofdige bemanning wordt met name vereist voor de voor het vervoer van goederen bestemde voertuigen met aanhangwagen of oplegger, waarvan het toelaatbaar totaalgewicht meer dan 20 tot en wanneer de af te leggen afstand meer dan 300 km. bedraagt. Voor een overgangperiode van 2 jaar wordt deze afstand vastgesteld op 400 km.

Rijtijd :

De ononderbroken rijtijd mag niet meer bedragen dan 4½ uur. Na verloop van deze tijd moet het rijden gedurende ten minste 30 minuten onderbroken worden. De dagelijkse rijtijd mag niet meer bedragen dan 9 uur voor het vervoer van goederen en dan 8 uur voor het vervoer van personen.

Dagelijkse rusttijd :

In beginsel moet de bestuurder een dagelijkse rusttijd hebben van 11 achtereenvolgende uren. In bepaalde omstandigheden mag deze rusttijd echter worden verkort tot 9 of 8 uur.

Controle :

De leden van de bemanning moeten in een persoonlijk controleboekje aantekening houden van de verschillende tijden: rijtijden, rusttijden, onderbrekingen, enz. Uiterlijk op 31 december 1968 stelt de Raad de kenmerken vast van een mechanisch controletoeel, dat in de plaats zal komen van dit persoonlijk controleboekje.

Het ligt in het voornemen van de Commissie in de toekomst bij de Raad een tweede voorstel in te dienen, waarin de verschillende vraagstukken geregeld worden

die nog niet in deze eerste ontwerp-verordening behandeld werden, met name de arbeidsduur, de wekelijkse rusttijd, de feestdagen en de vakantie met behoud van loon alsmede de overurenregelingen.

BOEKBESPREKING

Het beroep van bedrijfsrevisor. — Uitg. door het Instituut der bedrijfsrevisoren, 1966.

Vorig jaar publiceerde het «Instituut voor Bedrijfsrevisoren» een interessante brochure waarin de functies en bevoegdheden van de bedrijfsrevisoren bondig doch duidelijk werden omschreven en waarin de verschillende problemen werden toegelicht die met dit belangrijk beroep verband houden.

Thans is er een nieuwe brochure verschenen meer bijzonder gewijd aan de instelling zelf van de bedrijfsrevisoren. De auteurs geven in een kort hoofdstuk een overzicht van de ontwikkeling der organisatie van het beroep van accountant vooraleer de wet van 22 juli 1953 het beroep van bedrijfsrevisor instelde.

In drie achtereenvolgende afdelingen wordt dan de instelling en de werking van het Instituut der bedrijfsrevisoren ontleed alsmede de bevoegdheid en de functies van de bedrijfsrevisor. Het laatste hoofdstuk houdt zich meer in het bijzonder bezig met de wijze waarop men bedrijfsrevisor kan worden en bespreekt de geschiktheidsvoorwaarden, de diploma's, de stage, het examen van einde-stage, de eedaflegging en uiteindelijk de inschrijving op de lijst.

Elke belangstellende zal hier alle gewenste inlichtingen vinden. Daartussen komt ook een lijst voor van de scholen, gesubsidieerd door de staat in de verschillende gemeenten, waarin men voor het beroep kan opgeleid worden.

De brochure wordt besloten door een volledig overzicht van de wetten en besluiten die op het beroep van bedrijfsrevisor toepasselijk zijn.

Verslag van de sekretaris over de activiteit van de Raad, 1964-1965, uitg. door de Nationale Arbeidsraad, Brussel 1966.

Het jaarlijks verslag van de sekretaris van de Nationale Arbeidsraad is zopas verschenen. Het is een belangrijk stuk dat kostbare inlichtingen bevat betreffende de evolutie van het sociaal recht in ons land.

De adviezen van de Nationale Arbeidsraad zijn inderdaad gezaghebbende documenten die een zeer grote invloed uitoefenen op de ontwikkeling van dit recht. Ze worden in dit vrij lijvig boekdeel van 295 blz. samengevat en besproken.

Ze bestrijken de meest diverse onderwerpen van sociaal recht, zoals : vakopleiding en sociale promotie, sociale verzekeringen, collectieve betrekkingen tussen werkgevers en werknemers, individuele arbeidsverhoudingen, bezoldigingen en sociale uitkeringen, jaarlijkse vakantie, arbeidsbescherming en -regeling, economische vooruitzichten op korte en halflange termijn, rust- en overlevingspensioenen, economische en sociale raad van advies der Benelux Economische Unie, nationale akkoorden, enz.

Het boek bevat de foto's en de korte levensbeschrijving van twee overleden persoonlijkheden die een belangrijke rol gespeeld hebben in de Nationale Arbeidsraad, nl. de heer Henri Fuss, eerste voorzitter en de heer Cyriel De Swaef, voorzitter.

MEDEDELINGEN

VRIJE UNIVERSITEIT TE BRUSSEL

Faculteit der Rechtsgeleerdheid

De heer Robert Rens, voorzitter van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit te Brussel brengt ter kennis dat de h. Roland Drago, Professor aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid en der Economische wetenschappen te Parijs, titularis van de buitenlandse Francqui-leerstoel, een reeks openbare colleges in de Franse taal zal houden over : «Les procédés de controle de la légalité des actes administratifs par le juge».

Donderdag 8 december 1966, 15 uur - Inaugurele rede «La légalité», Collegezaal 201 (Faculteit Wijsbegeerte en Letteren).

(Fac.Recht.)

Vrijdag 9 december 1966 van 10 tot 12 u.	zaal 13
Donderdag 5 januari 1967 van 14 tot 16 u.	idem
Vrijdag 6 januari 1967 van 10 tot 12 u.	idem
Donderdag 19 januari 1967 van 14 tot 16 u.	idem
Vrijdag 20 januari 1967 van 10 tot 12 u.	idem
Donderdag 26 januari 1967 van 14 tot 16 u.	idem
Vrijdag 27 januari 1967 van 10 tot 12 u.	idem
Donderdag 16 februari 1967 van 14 tot 16 u.	idem
Vrijdag 17 februari 1967 van 10 tot 12 u.	idem
Donderdag 2 maart 1967 van 14 tot 16 u.	idem
Vrijdag 3 maart 1967 van 10 tot 12 u.	idem
Donderdag 16 maart 1967 van 14 tot 16 u.	idem
Vrijdag 17 maart 1967 van 10 tot 12 u.	idem
Donderdag 13 april 1967 van 14 tot 16 u.	idem
Vrijdag 14 april 1967 van 10 tot 12 u.	idem
Donderdag 27 april 1967 van 14 tot 16 u.	idem
Vrijdag 28 april 1967 van 10 tot 12 u.	idem
Donderdag 11 mei 1967 van 14 tot 16 u.	idem
Vrijdag 12 mei 1967 van 10 tot 12 u.	idem

Bovendien zal Professor Drago werkcolleges vaststellen op sommige donderdagen na 16 uur.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiekrecht, jg. 1966, nr. 5 :

Moesbergen G., Enkele aspecten van de algemene bijstandswet in Nederland. — Van Bogaert E., De invloed van de rechtstheorie en de algemene staatsleer op de theorie van het volkenrecht. — Schuermans H., De begrotingscontrole in de Europese Gemeenschappen. — Van Impe H., Een ombudsman in België? — Moerman-de Meyer B.M. en Moerman J.A.E., De wet van 7 juli 1966 tot wijziging van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering. — Vander Planken K., Naar een universele luchtvaartreglementering?

De Gemeente, jg. 1966, nr. 11 :

Collins L., De leervergunning en het rijbewijs.

Tijdschrift voor Sociaal Recht, jg. 1966, nr. 6 :

Bourlard M., La protection du délégué syndical contre le licenciement.

Nederlands Juristenblad, jg. 1966, nr. 41 :

Jonker M.E., Identity of carrier clause. — Dorhout Mees T.J., In memoriam C.W. Star Busmann, 1877-1966. — Nota J.A., De nieuwe Richtlijnen voor Naamsverandering. — Nolst Tremité A.S., Internationale vereniging voor verzekeringsrecht. — Kamp J.J., «Fundamental Breach».